

IZHAJA OB
ČETRTKIH

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
LJUBLJANA, BREG 10
POŠT. PREDAL. ŠT. 345
RAČ. POŠT. HRAN. V
LJUBLJANI, ŠT. 15393

DRUŽINSKI TEDNIK

ILUSTROVAN TEDNIK ZA POUK IN ZABAVO

POSAMEZNA
ŠTEV. 2 DIN

POSAMEZNA
ŠTEV. 2 DIN

ETO
LE
ALI
KAN
LUI DU T. AME KIKI 2 \$

IV. leto

V Ljubljani, 4. avgusta 1932

Štev. 31-32

Rokodelstvo, ki izumira

Tragedija tkalcev

Od našega priložnostnega dopisnika N. O.

Kakor naslov junaškega epa se sliši. In res so junaki ti ljudje, tihi, bledolichni, izstradani junaki, ki sede kot poslednji svojega rodu v šleski grofiji Glatz za statvami.

Dan za dnem delajo po dvanajst ur, da ne pride nadnje grozeča pošast nezaposlenosti, ker dobro vedo: njih delo ne spada več v sedanost, že davno so ga prehiteli, izboljšali in izmzgali stroji.

Ali je to še življenje, ki ga žive junaki te drame? Ko sužnji garajo ves dan in še v noč — da prinese v soboto pet ali deset mark (70—140 Din). Da, še žive, a kako? Krompir in jagode iz gozda so njihova hrana, cmoki iz ječmeneve moke, in enkrat na leto, na žegnaje, nekaj nezasišane: meso!

Kakšni so ti ljudje, ki tako tiho, da svet zanje skoraj ne ve, izumirajo?

Njihovi obrazi so trpki, kakor izrezani iz lesa, oči jim leže globoko v jamah in nekaj skoraj živalskega je v njih, od same vdanosti v usodo in stiske in gorja.

Tkejo, odkar se zavedajo življenja, tkejo že nešteto rodov. Ko je dečku deset let, dobi za rojstni dan tkalsko vreteno v dar; in to vreteno bo dal iz rok šele, ko bo umrl.

Sto tisoč statev je danes še v šleski deželi Glatzu. Pa ne poznajo tkalcev samo tam. Tik velenesta z njegovimi tovarnami, posejanimi, kakor daleč seže oko, med Potsdamom in Berlinom, v Novi vesi (tako se kraj uradno imenuje) živi še danes nekaj starih tkalskih rodbin, poslednji ostanki nekdanje velike naselbine čeških tkalcev, ki jih je pred stoletji pregnala iz domovine verska nestrpnost.

Sijajno ni bilo njihovo življenje nikoli, zdaj pa jim stroj v svojem nevzdržnem

poletu izpodkopa že temelje njihovega obstanka. Res, da so mladi o pravem času odšli v tovarne. Toda stari ne presedlajo, ne morejo, pa če bi morali umreti od gladi.

Zakaj živeti tudi ne morejo več od ročnega tkanja, prav tako ne kakor njihovi šleski tovariši. Za meter preproge — največ tkejo preproge — dobe pet dinarjev! Da, cenejši so od strojev, to vedo in tudi povedo, toda nimajo železne vzdržljivosti teh jeklenih pošasti.

Vegaste, malone razpadle so hiše teh tkalcev. Stari, čudovito trimasti in zvesti ljudje stanujejo v njih. Žene s pisanimi rutami, poceni krili iz katuna, možje plešasti in z obrazi, ki so jim skrbni zarisale vanje globoke brazde.

Svet je šel svojo pot, hitreje, kakor so oni mogli tkati...

Kaj morejo za to?

Ali vedo, da so junaki pretresljive tragedije, ki se odigrava v tem stoletju? Pa če morda čisto jasno ne vedo, vsaj slutijo; in tako mislijo, ko sede za statvami, svoje misli o razvoju dogodkov, in če se jim pri tem grenko stori, jim tega pač nihče ne more zameriti.

Mali otroci, ki se igrajo okoli njih — da, tem bo morda nekoč bolje. Zdaj jim je tesna izbira vse: kuhinja, spalnica in delavnica. Toda nekoč bodo morda imeli moderno stanovanje s kopalnico. Stali bodo

za svetlimi, zlovesčimi stroji, volna in preja bosta drveli skozi zobe teh strojev, in vse pojde hitro, tako nepojmljivo hitro kakor ves ta sodobni čas.

Da, otroci...

Statve... to je nekoč pomenilo: skromno blagostanje in kruh. Danes pomeni: glad. Jutri jim bo nemara stroj spet dal blagostanje, toda danes je kriv vsega njihovega gorja, kriv, da propadajo tisti, ki se mu nočejo pokoriti, kriv tudi, da jih je toliko brez kruha, ki so se mu pokorili.

Stroji... Gotovo dosti o njih govore v vegastih tkalskih hišah. Tako kakor se govori o smrtnem sovražniku, morda pa tudi tako, kakor se govori o mogočnem gospodu, ki bo prinesel bodočim rodovom kaj dobrega: dela, kruha in dobrine, ki je nikoli niso poznali in ki so jim o njej toliko govorili: svobode.

O tej svobodi so zasanjali, ko so se pred desetletji uprli prvim strojem. Ta upor ponižnih in siromašnih tkalcev je bil, kakor bi se hotel črv upreti tanku, da ga ne pomandrala.

Tank je pomandral črva. Tkalci se nič več ne upirajo. Izumirajo. Sede za starimi statvami in tko, tko, kakor bi hoteli hitro še obleči stoletje. In nemara so na ustnicah teh starih ljudi besede, ki jih je Hauptmann položil na jezik svojemu dedu Hilseju:

„Tule me je postavil moj nebeski oče. Kaj ne, mati? Tule bomo sedeli in delali, kar nam je naloženo, pa če ves sneg zgori.“

*

Toda resnici na ljubo moramo povedati, da so zadnje čase začeli misliti na to, da staro tkalstvo roko delstvo spet oživi. Tako so na primer na obrtni šoli v Dessau ustanovili poseben oddelek za ročno tkalstvo. In kdor gre z odprtimi očmi po ulicah in si malo ogleduje izložbe, ne po senzacijah in ultramodernih novotarijah, nego po dobrih, zdravih, domačih stvarih, ta bo zdaj spet našel obilico pisanih in živobarvnih izdelkov za vsakdanjo rabo, ki so jih napravili tkalci. Razumljivo je to, tak je naš čas: volja vstaja v njem za vse staro in solidno, pa preprosto — tako kakor koprni meščan iz vrvenja in vrto-glavosti velemestne „modernosti“ spet nazaj po kmetski preprostosti.

A vendar — vsa ta stremjenja ne bodo nikoli več oživila na smrt obsojenih poslednjih iz tkalskega rodu. Nikoli več se ne vrne čas, ko je ta obrt, ta težki rokodelski poklic skromno, a vsaj do sitega redil ljudi. Tak je zakon narave: kar se je preživelo, ne vstane nikoli več v novo življenje. Zaman je tu sentimentalnost. In tako nam ne ostane nič drugega, kakor da še enkrat spoštljivo pozdravimo poslednje zastopnike umirajočega stanu:

Pogumno ste se borili v življenju. Vaš nemi zaton je veličasten in simboličen v svojem herojstvu...

Skrahirani milijonarji

Castiglioni

dunajski
mecen

Čisto svojevrsten tip je bil elegantni in za umetnost dovzetni Camilo Castiglioni. Že v šoli je rekel njegov učitelj: „Kdor ima tako zvane ime, mora iz njega še kaj biti!“

Camilo Castiglioni ali Castiglione (izg. kastiljone) si je zaslužil prve milijone z vojaškimi dobavami med vojno, pozneje pa je zaslovel med inflacijo, a ne v slabem smislu. „Saj nič ne morem za to,“ je rekel nekemu žurnalistu, „da postajam od dne do dne bogatejši. Vrednote rastejo kar same od sebe.“ Imel je prav, in zato je bil tudi edini med vsemi inflacijskimi dobičkarji, ki je znal pravilno ceniti vrednote. Zakaj, bomo še videli.

Dokler je v Avstriji trajala inflacija, ni imelo pomena shranjevanje denar, zato je Castiglione kupoval, kjer je le mogel. Toda če je na primer Stinnes sistematično kupoval, tega o Castiglioni ne moremo reči. Kupoval je tovarne za stroje, rudnike, časopise in tovarne za papir, plavže in avtomobilске tovarne, vse vprek. Postal je tako rekoč čez noč najimenitnejši mož v Avstriji. Moral je kupovati, zato je kupoval, potem pa je začel nakupljene reči „sortirati“, da jim da čim večjo ceno. Kar je Stinnes storil pred nakupom, da je namreč natanko preračunal, koliko potrebuje tovarn in drugih vrednot, to je Castiglione storil šele po nakupu. Tudi ni čudno; Stinnes se je začel širiti že leta 1915, Castiglione pa šele po vojni, ko je denar že začel izgubljati svojo vrednost. Moral je torej hitreje kupovati, in ni utegnil toliko premišljati.

Umetnik in mecen

Castiglione s svojimi nazaj porčesanimi lasmi, sanjavimi očmi in napetimi ustnicami nekoliko spominja na Oskarja Wilda, angleškega krasotca, ki je bil hkrati cinik in pesnik. Castiglione ni bil pesnik, zato pa se je spoznal na umetnost, gojil je glasbo in podpiral umetnike, kjer je le mogel. Znal pa je tudi zase spodobno izdajati denar. Imel je lasten hlev za dirkalne konje, kupil si je razkošno palačo in prirejal velike domače veselice in zabave. Najboljše dunajski krojači so imeli zmemor dosti dela zanj, zakaj Castiglione je dosti dal na lepo obleko in je bil eden izmed najelegantnejših Dunajčanov.

Takrat je bil Loewenstein na višku svoje moči in ta ali oni naših bralcev se bo morda spominjal, da je belgijski bankir, ki je silno rad letal, opremil posebno letalo za ekspedicijo po Afriki in skupaj z znanim švicarskim letalcem Mittelholzerjem preletel Nil do njegovih gornjih izvirov ter pri tem napravil zelo lepe fotografske posnetke, ki so jih potem kazali v filmu. To dunajskemu Krezu ni dalo miru; zato je tudi on, kjer je le bila priložnost, dal na razpolago denar, da so učenjaki mogli preiskati dotlej še neznane predele zemeljske krogle.

Tako je postal Castiglione kulturni činitelj prvega reda. Njegove umetnostne zbirke so bile vredne več milijonov zdrave valute. Imel je posebno pisarno in v njej znane učenjake in veščake za umetnost; kupoval je najboljše in najdragocenejše slike in kipe, preproge in pohištvo, ki jih je razpostavil po svoji palači. Ko so v Uralu odkrili neki star oltar, je organiziral posebno ekspedicijo samo zato, da je prišel v njegovo posest.

Sijajen računar, toda...

Privatna zasluga tega moža (ki mu je pozneje zelo prav prišla), je v tem, da je zelo kmalu spoznal piškavost inflacijskih dobičkov in zaslutil, kako bodo vse vrednote padle, ko bo avstrijska valuta stabilizirana. Zato ni kupoval samo gozdov in tovarn, nego tudi umetnine, o katerih je vedel, da bodo kvečjemu še poskočile. Tako je umno skrbel za slabe čase.

Toda napravil je veliko napako, ki jo je težko razumeti. Castiglione je namreč trdno računal na to, da se bo avstrijska krona, ki je takrat padla v brezdanko globino, nekoč še popravila in stabilizirala, in vse njegove spekulacije so temeljile na tem. Imel je prav. Nerazumljivo pa je, da je tak človek, kakršen je bil on, mogel misliti, da se francoski frank ne bo stabiliziral. Slabotni Avstriji je pripisal toliko gospodarske moči, mogočni Franciji pa ne. Nemara iz patriotizma? Kdo bi vedel! Sicer pa ni bil v slabi družbi, ko je spekuliral na padec franka, saj je enako delal tudi Loewenstein in še mnogo drugih. Toda vključ temu mu je treba to šteti v napako, neodpustljivo in nerazumljivo napako.

...pri franku se je uštel

Ko se je frank čez noč opomogel, se je zamajalo poslopje, ki ga je zgradil Camilo Castiglione. Ker je stavil skoraj vse, kar je imel, na to kvarto, je moral propasti; toda kot prava igralska natura je padel spodobno in dostojanstveno. Videč, da je zaigral, je skušal brez odloga rešiti, kar se rešiti da. Likvidiral je vse družbe, napravil pod nje debelo črto, prodal umetnostne zbirke, prodal vse, kar je imel, in tako se mu je, ker se ni obotavljal, vendarle posrečilo rešiti okoli osem milijonov mark. S tem denarjem je šel v Nemčijo, kjer ga je naložil pri nekaterih avtomobilskih tvrdkah. Toda njegova moč je bila zlomljena, nič več ni bil neumorni delavec, hladni računar in drzni spekulant kakor prej.

Spet je izgubil večji del svojega imetja, in spet je imel poguma, napraviti konec. S tem, kar mu je ostalo — utegnili so biti dva ali trije milijoni — se je zatekel v deželo svojih dedov, v Italijo, in tam živi še danes v miru in zadovoljno, daleč od gospodarskega vrvenja.

Castiglione, ki bi bil morda, če bi ga usoda vrgla na drugi tir, za-

služen učenjak ali tih znanstvenik, on, ki ljubi glasbo in umetnost nad vse, ima nekaj velikega skupnega z možmi, ki jih popisujemo v tej seriji: bil je neumoren delavec. Brez dela se v življenju nič ne do-seže, in Camilo je rad delal.

„Štiri ure spanja na dan je zame dovolj,“ je rekel v nekem intervjuju.

Govoril je resnico. Zjutraj ob šestih je že vstal, se okopal, pozajtrkal in že je bil pripravljen odleteti na konferenco ali pa sesti za mizo in diktirati. Okoli sebe je imel vedno tropo tajnikov, in čebelnjak je bil samotna celica proti vrvenju pri njem. Neprestano je imel razprave, konference in razgovore. Vmes pa je študiral bilance, brskal po katalogih trgovcev z umetninami, prebral dvajset listov in diktiral brzojavke. To je šlo do dveh ponoči. Štiri ure spanja so mu zadoščale, da mu osvežijo telo. Jedel je rad, pil malo. Bil je ljubezniv človek in je znal ljudi prikleniti nase. Tisočkrat je imel prav s svojimi idejami, napovedmi in spekulacijami; enkrat edinkrat se je zmotil, in ta edina zmota ga je pehnila s prestola.

Vsem je zapisano...

Taka pa je sploh bila usoda vseh teh ljudi: bili so blesteči računarji in finančni umetniki, znali so bolje računati ko drugi in so se umeli popeti kvišku, ker jim je ustrezala konjunktura — tega ne smemo nikdar spustiti iz oči! — toda nekega dne so se zagledali pred težavami, ki jim niso bili kos. Morali so propasti, ker se jim takrat račun ni hotel ujemati, ker neznanka, ki so jo vstavili v enačbo, ni bila pravilna.

Le eden je bil med temi možmi, ki je znal tudi to težavo premagati: Jakob Michael. O njem bomo še govorili. Toda on se je spoteknul na drugih težavah, ki bi jih bili ljudje kakor Stinnes, Loewenstein, Bosel in Castiglione igranje prebrodili. Gotovo so tudi živci igrali precejšnjo vlogo predolgo razbijanje po njih se naposled vselej maščuje. Take koncerte lahko upravljajo le zdravi ljudje, ki razpolagajo še z vsemi telesnimi silami. Kdor dan za dnem, leto za letom živi tako raztrgano življenje in nima nikoli pravega miru, mu morajo nekega dne pod težo odgovornosti živci odnehati, in tedaj je dovolj najmanjša napaka, da se se-suje še tako trdna stavba.

Zena ima svoj prav

„Vidiš, Matilda, če bi se bila le malo bolj požurila, pa bi bila še ujeta vlak!“

„In če me ne bi bil tako naganjal, nama ne bi bilo zdaj treba tri ure čakati na drugega!“

Sodobna muza plesa

Katere ženske so lepe? — „Girls“, ki hodijo na univerzo. — Ne-pokvarjene plesalke

Napisal Florence Ziegfeld

Pred kratkim je umrl v Ameriki Florence Ziegfeld, kralj revij, kakor so ga imenovali. Po njegovi zaslugi so prišle „girls“ do tolike veljave, kakršne pred njim nikoli niso imele. V naslednjih vrsticah pripoveduje Ziegfeld o teh modernih plesalkah in o njihovem položaju v sodobni družbi.

Spet je nastala epidemija posebne vrste filmov — filmov z ubogo malo koristko, ki se zna z nekoliko nadarjenosti, malo sreče in z lepo oblikovanimi nogami priplesati po fantastičnih revijah in nočnih lokalih skozi moška srca do poroke z dolarskim princem. No, reči moram, kulturnega poslanstva ti filmi ne opravljajo. In zato se mi zdi potrebno povedati nekaj besed v opravičilo mlade sodobne plesalke — ženske, ki služi danes za merilo ženske lepote. Povedati hočem nekaj besed o tej mladi dami, ne o taki, kakršno gleda film zaradi tako

v kakšno knjigo — če le mogoče, filozofijo.

Na nočne klube in podobne zabave ta dekleta pri meni ne mislijo. Po končani predstavi čim prej domov in v posteljo, zakaj drugo jutro je treba na vse zgodaj na delo: jezenje, plavanje, telovadba.

Dickensova vnukinja pleše

Pa tudi duha ne zanemarjajo. Govore vam kolikor jezikov hočete. Zadnjič me vpraša takale dama mlada, ali bi ji priporočal, naj se uči — indijskega jezika. Angleščina, francoščina, nemščina in ruščina — vse prav lepo. Toda če bi kdaj šla v Indijo študirat tamkajšnja svetišča — kako naj se pomeni z ljudmi? Ta dama je vrhu tega vnukinja ali pravnukinja, kaj vem, Charlesa Dickensa.

Občinstvu se najbrž najbolj čudno zdi, da hodijo današnje plesalke največ v družbi svojih mater. Pred vsakim gledališčem čaka večer za večerom cela vrsta mater s plašči ali dežniki, časih tudi z avtomobili. Na neki turneji sem se le iztežka otesel kakih štiridesetih mater, ki so na vsak način hotele s svojimi hčerami.

Tudi na zunanje se opazja velika izpremembra. Zdravje, svežost, mladost — nič več pretirana vitkost, eteričnost in občutljivost. Tudi ni več tako važna brezmadežna lepota obraza

ali postave, nego bolj celotni vtis osebnosti. Osebnost danes triumfira, seveda pa je potrebna tudi lepa porcija inteligence, predvsem pa ženskosti. Fantovski tip se je hvala Bogu hitro preživel.

Nos merilo lepote?

Na leto pregledam okoli 20.000 kandidat in si jih med njimi izberem kakih 450. Po kakšnih načelih, me dostikrat vprašajo, meneč, da bodo dobili ključ do uspeha, nekaj tajni recepte za žensko lepoto. Seveda sem vselej v zadregi in navadno rečem:

„Glavno je, da razdeli nos obraz na dva somerna dela.“

Že res, ali... saj to ni nič novega! In naposled razdeli nos tudi pri grdi ženski obraz v...
Saj sem povedal: danes triumfira osebnost!

Naročnina za Družinski Tednik Roman se plača vedno vnaprej. Ali ste to že storili za 3. četrtletje? Nakažite jo torej takoj!

**FAVORIT,
ki osrečuje vsako
damo —**

... ki ji pomaga ohraniti
polt čisto in lepo... kateri
jo pomlajuje in polepšuje
— je in ostane Elida Favo-
rit milo. To izredno blago
milo s svojim finim vonjem
napravi negovanje lepote
zares pravim užitkom.

ELIDA
Favorit
MILO

Materin zlatnik

Napisal A. W. Mason

Slavni kirurg dr. Lincott je vzel iz zapečatenega pisma, ki mu ga je bil pravkar prinesel livriran sluga, tri bankovce po sto funtov. To je bil honorar za operacijo, ki jo je izvršil na bogatem londonskem veletrgovcu. Potem je stopil k telefonu.

„Halo, Yune,“ je rekel, ko je dobil zvezo, „kako gre? Ste včeraj kaj obiskali naše varovance? Kako je z ubogo Mary? In kaj počne John? Nu, kmalu bo vsem boljše... Pravkar sem dobil od mistra Blaka honorar... tri sto funtov. Koj zdajle jih nakažem naši blagajni. Dobrotnik? Ne; gledam samo, da omilim socialne nepravilnosti, ki jih srečam v svoji praksi, to se pravi, bogate paciente molzem v korist drugih. To je vse!“

Dr. Lincott je bil kot operater skoraj nezmožljiv. Toda imel je slabost: nepremožni pacienti so se mu šmiliti. V londonskih predmestnih bolnicah so ga dobro poznali, saj skoraj ni minil dan, da jih ne bi bil obiskal. „Preprosti so ti ljudje,“ je pravil, „nič ne rečem. Prav mogoče je, da jedo s prsti in da nosijo isto srajco dva meseca noč in dan, a to jim ne brani, da ne bi dostikrat pokazali več pravega človekoljubja in nežnočutnosti kakor bogataši!“

Pravkar je telefonično pozval svojo banko, naj pošlje po tri sto funtov, ki jih je dobil za operacijo. Nato je vzel v roke najnovejši zdravniški vestnik, tedaj pa je potrkal in v sobo je stopil sluga:

„Neki bivši pacient je zunaj... star mornar, Helling mu je ime.“

Doktorju se je nabralo čelo. Vest ga je neprijetno iznenadila. Ta človek je že pred mesecem dni zbudil njegovo pozornost. Dr. Lincott je ravno pregledoval nekega mesarskega pomočnika, ko je začul s sosednje postelje miren glas:

„Hudo mi je, da vam prizadevam toliko truda.“

„Zato sem pa tu, da vam strežem,“ je odvrnila vrla strežnica.

Lincott se je presenečen obrnil. V predmestnih bolnicah ni bil vajen takih opravičil. Tudi bolnikov naglas je zvenel nekam tuje.

Stopil je bliže in zagledal moža kakih petdesetih let, ki mu je bila bolniška postelja skoraj prekratka. Iz shujšanega obraza je sijala dvojica sinjih oči, in plave lase so prepletale sive niti.

„Kaj vam je, prijatelj?“ je vprašal Lincott.

Bolnik mu je povedal. Bil je Šved, tri in petdeset let star. Še kot dečko je prišel na neko angleško ladjo. Dotlej mu ni slabo šlo. Toda pred nekaj dnevi se je potolkel in se je prišel v bolnico zdraviti.

Lincott ga je preiskal in videl, da bo potrebna operacija. Drugi dan jo je tudi res izvršil.

Čez šest tednov so Hellinga odpustili iz bolnice. Preden je šel, se je preprosto in spoštljivo zahvalil strežnici, potem pa se je obrnil k Lincottu:

„Vem, da ste mi rešili življenje!“

„Kaj še!“ je rekel Lincott in mu stisnil roko. „Vsak drugi zdravnik bi prav tako dobro izvedel operacijo kakor jaz!“

„Dvakrat sem vam dolžan zahvalo... Strežnice so mi povedale, da ste znamenit zdravnik, pa ste vendar zapravljali svoj dragoceni čas z menoj!“

„Kam se mislite zdaj obrniti?“ ga je vprašal zdravnik.

„Poskusil bom priti na trgovsko ladjo.“

Nato je nekam obotavljal se segel z desno roko za usnjati pas. Potem pa je rekel: „Poisskati si moram dela,“ in naglo odšel.

imenovane romantike, nego o tem, kakšna je v resnici.

Saj mi boste priznali, da sem za to poklican!

Lepota še ni neumnost!

Nova Terpsihora, muza plesa, model 1952: Devet izmed desetih mladih dam mojega ansambla še živ dan ni pokusilo kapljice likerja. In polovica teh tako imenovanih „girlov“ še ne ve, kako tekne cigareta...

Da, sodobna plesalka je lepa, za to pa še nikakor ni prisiljena, da bi morala biti neumna. Narobe: navadno je zelo inteligentna, in to tudi mora biti. Zakaj kakor vsaka druga sodobna žena, ki se sama živi, mora napraviti karijero. Polovica deklic, ki z njimi delam, ima gimnazijo. Nekatere med njimi študirajo razen plesa še univerzo. Preuredile so si del svoje garderobe v pravcato knjižnico in ob vsakem premoru v ateljeju vtikajo nos

Tri tedne nato je prišel Helling k zdravniku na dom. Kadar se bivši pacienti zanimajo za zdravnikovo zasebno stanovanje, se to zgodi skoraj vselej zato, da ga prosijo podpore.

Zato je Lincotta, kakor smo rekli, ta obisk nekoliko neprijetno presenetil. Torej se je bil pri Hellingu zmotil! Toda ko ga je zagledal, je ta občutek izginil. Ni pokazal začudenja, ker mora zdravnik znati skriti svoja čustva, nego mu je ponudil stol.

„Sédite!“ ga je prijazno povabil. „Strašno slabi ste videti, zakaj niste že prej prišli?“

Hellinga je bila skoraj sama kost in koža; njegove vdrte oči so izgubile prejšnji lesk.

„Ni mi bilo lahko dobiti ladjo,“ je rekel, sédel na rob stola in v zadregi mencial s klobukom.

„Že prej bi bili morali priti,“ je ganjeno rekel kirurg.

„Nisem mogel, gospod doktor. Morate razumeti, nisem še imel službe! Davi pa sem jo dobil in jutri se odpeljem.“

„A ves ta čas ste morali hudo gladovati?“

Lincott je pri teh besedah segel v žep. Bila je, kakor je pozneje videl, prava sreča, da je bil prazen.

„Da, gospod doktor, hudo sem stradal... Ponosen sem, ko vem, da bi bil od lakote skoraj umrl!“

Pri teh besedah je položil klobuk na tla, potegnil iz žepa nož, si razparal pas in vzel iz njega majhen zlatnik.

„Pred štiridesetimi leti,“ je rekel, „ko sem postal mornarič, mi je moja uboga mama zašila ta zlatnik v pas. Rekla mi je, naj ga izdam šele tedaj, kadar mi bo grozila smrt od lakote. Dostikrat mi je slabo šlo, a še nikoli tako kakor to pot... Ta spominek pa mi je dal poguma, da sem mogel trpeti in se boriti... Toda danes sem tako rekoč na koncu svojih sil, zato imam pravico zlatnik izdati!“

Vstal je in plaho položil novce na mizo, potem pa je pobral klobuk.

Kirurg ni nič rekel, tudi se ni doteknil denarja; zdelo se je, da se je zagledal v časopis. Helling se ni upal nič reči, iz strahu, da ne bi zdravnik zavrnil tega daru. Po prstih se je splazil k vratom.

„Počakajte še malo!“

Helling je boječe obstal.

„Kje ste...“ Lincott je pokašljaval, da skrije ganotje, „kje ste spali te tri tedne?“

„Na prostem... pod mostovi... časih tudi na klopih na nabrežju... A tega je zdaj konec!“ je ponosno dodal. „Nisem se mogel odtrgati od tega zlatnika, bil mi je poslednji rešilni čoln, kadar ne bi mogel več vzdržati... Zdaj pa sem spet poln poguma!“

Lincott je vzel zlatnik in ga tetal v roki.

„Dvajset švedskih kron,“ je zamrmral. „Ali veste, koliko je to na Angleškem vredno?“

„Da, gospod doktor!“ je odgovoril Helling skoraj trepetaje.

„Petnajst šilingov! Ali še več.“

„Vem,“ ga je prekinil Helling, ki je krivo razumel njegove besede. „A ne mislite, da tako nizko cenim vašo operacijo... Saj je to vse, kar imam... Zame je ta zlatnik pre-

moženje. Vselej, kadar sem si pas tesneje zadrnil, sem začutil, kako me je zlatnik zapekel v kožo. Kadar sem šel mimo mlekarne in videl gore kruhkov in kadeče se bele kave, sem vedel, da bi vse to lahko bilo moje. Lahko bi jedel, jedel, jedel! In spal na postelji! Vam, gospod doktor, je to samo petnajst šilingov, in to je za vas zelo malo...“ pri teh besedah se je ogledal po dragoceno opravljeni sobi. „Pa vas vseeno prosim, vzemite ta zlatnik za tisto vrednost, ki ga je imel zame, odkar sem bil iz bolnice.“

Lincott je prijel Hellinga za roko in ga peljal v obednico. Na nizkem marmornem stebriču je stala velika srebrna vaza, ki je s svojo krasoto sobo skoraj dušila.

„Ali vidite tole vazo?“ je vprašal doktor. „Dal mi jo je eden mojih pacientov... najmanj pet sto funtov je vredna!“

Helling je spoštljivo potegnil s prsti po umetnini.

„To si lahko mislim!“ je rekel občudovaje. „Lepo darilo, gospod doktor!“

„Oeehh - torero!“

Na Španskem se gredo že šolarji bikoborbe. — Umetni biki

Sevilja, konec julija.

Nič čudnega torej, da sem se seznanil z Antonijem Valdesom — pardon, maestrom Valdesom — ravno pri stopnicah katedrale Brezmadežne device. Vsa Sevilja se shaja tam na promenado. Trčil sem nanj, ko je malo preveč zaverovano strmel za neko temnopolto mlado lepoto, in potem sva šla nekaj časa skupaj.

Maestro, to je šolski učitelj, pa zjutraj ob desetih na promenadi — kako se to sklada?

„Kaj imate že počitnice?“

„Ne — zakaj?“ se začudi.

Povem mu.

„O, ne,“ odvrne in se zasmije, „ničim samo jezike in zemljepisje. Moje ure so zmerom od sedme zjutraj do desetih dopoldne. Saj nisem ‚espada-maestro‘.“

Espada-maestro? Sabljaški učitelj?

Stvar je tale. Višji razredi imajo namreč od desetih do enajstih ali pa

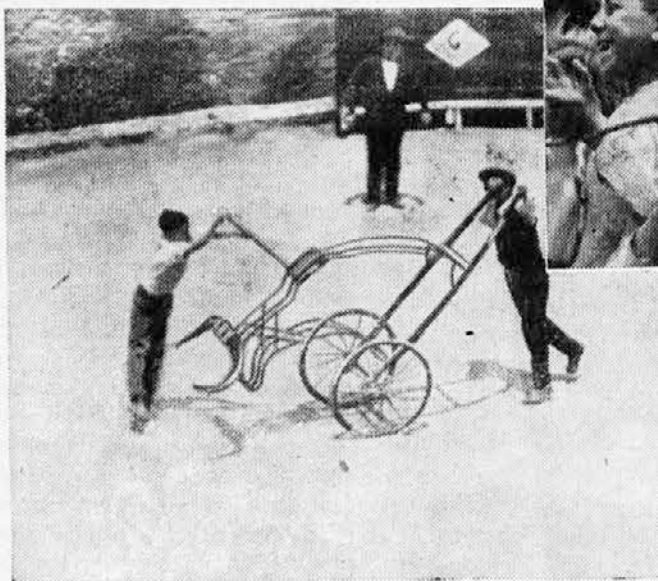
Znamenita seviljska arena ne kaže nikakih sledov stoletnih krvavih borb. Prostrana ograjena borilnica z belim peskom in rjavimi lesenimi vrati — nikjer nikake sence, in neusmiljeno žge sonce z jasnega sinjega neba. In na pesku kakih petdeset zagorelih in bosonogih otrok.

Ne razumem, kako more 50 fantkov delati tak trušč. Tudi ne razumem, kako se morejo tako navduševati in noreti v tej peklenški vročini.

njega se ne smeta dotekniti, drugače — joj, sramote!

Mladoletno občinstvo je strog sodnik. Kadar se Pedrillo spretno ogne rogova, vse navdušeno ploska in zašepetava: „Oeehh — toro!“ Prav tako pa velja ploskanje „biku“, kadar podre Pedrilla.

Čez kake pol ure se pomeri črnolasi Juancito kot banderillo z leseno sulico z „bikom“, ki ga pa hitro podre na tla. Takrat je občinstvo nezadovoljno in

Mlado občinstvo se navdušuje

Vaje z umetnim bikom

pokaže to z divjimi vzkliki: „Ulla, ulla!“ Juancito danes očitno ni v formi in mora kot premaganec iz arene.

Nato pa pokliče maestro Medrana, najbrž zaradi gostov, svojega najboljšega učenca Miguela, bodočega matadorja. V enem skoku je čez ograjo na pesku, ponosno pogleda vse okoli prostrane arene — prav tako kakor je videl pri svojih odraslih tovariših — in jame z „espado“, kratkim lesenim mečem, obkrožati bika, dokler ga ne odpravi z znamenitim sunkom v vrat. Na okopih okoli arene se dečki pretepavajo od navdušenja. „Bik“ in „matador“ si stresata roke.

„Ne bo več dolgo,“ reče ponosno maestro Medrana, „ko pride Miguelito v višji razred. Tam se bore z istim neopasnim orožjem proti mladim bikom, ki jim zavarujemo rogove.“

Miguelu je danes štirinajst let. V štirih letih utegne končati svojo bikoborsko šolo...

Čudna kri polje v žilah teh ljudi, ki jim je že kot otrokom največja čast, če se smejo meriti v teh neenakih bojih, ki že v otroških letih uživajo v krvi in smrti.

Nam manjka razumevanja za te reči — nas je samo groza. Drugi narodi — druge šege... L. M.-r.

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN
NAPISAL MICHEL ZEVACO

37. nadaljevanje

Kaj se je do zdaj zgodilo:

Dožev sin Roland Candiano je po šestih letih ječe pobegnil iz beneških temnic, kamor ga je vrglo izdajstvo njegovih „prijateljev“ tisti večer, ko se je imel zaročiti z beneško plemkinjo Leonoro Dandolo. Njegova prva pot iz ječe je bila k očetu, sivolasemu Candianu, ki mu je dal takratni veliki inkvizitor in poznejši dož Foscari vpričo uklenjenega Rolanda iztekniti oči. Našel ga je v neki vasi, kjer so se otroci norčevali iz slepega starca: Candiano je bil blazen!... Roland je hotel poiskati mater: izvedel je, da je umrla od žalosti. Povprašal je po Leonori: povedali so mu, da se je poročila z njegovim sovražnikom Altierijem... Nesrečnež ni vedel, da so deklico nalagali, da jo je varal s kurtizano Imperijo. Ni vedel, da so ji rekli, da je Roland pobegnil iz Benetk. Ni vedel, da se je poročila z Altierijem samo zato, da reši očeta...

Za vse prestano gorj, za zločine, ki so jih storili nad njegovim očetom in materjo in nad njim, se je sklenil strašno maščevati. Prvega je zadel kardinala Bemba, druga je bila kurtizana Imperija, ki ji je ugrabil hčer Bianco. Potem pridejo na vrsto ostali: generalni kapitan Altieri, dož Foscari, veliki inkvizitor Dandolo...

Roland je spravljal svojega slepega očeta in Bianco v samotno hišico v Mestru kraj Benetk, kjer skrbi zanj zvesta Juana — tista Juana, ki je žrtvovala celo svojo žensko čast, da je mogla kupiti zdravila umirajoči Rolandovi materi. To skrivaj odloži razbojnik Sandrigo, ki pozna lepo Juano še od prej, ko je stanovala pri voditelju razbojnikov Scalabrinu, sedanjem Rolandovem prijatelju in zavezniku. Sandrigo Bianco ugrabi, da bi izsilil od Imperije odkupnino. Toda ko deklico zagleda, se divje zaljubi vanjo in jo sklone zahtevati od njene matere za ženo. Ker pa ve, da nima upanja, da bi Imperija dala svojo hčer razbojniku za ženo, obljubi dož, da reši kardinala Bembo, ki ga je Roland zaprl v črni jami, če ga imenuje za poročnika v Altierijevi armadi.

*

P. t. novi naročniki, ki jim ta kratka vsebina ne zadošča, dobe na željo brezplačno ponatis prvih 18 nadaljevanj. Nadaljnjih 18 nadaljevanj, priobčenih v št. 12.—50. „Druž. Tednika“, nismo ponatisli in se dobe le v omenjenih številkah, ki jih pošljemo novim naročnikom za izjemno ceno 20 Din. Denar je treba poslati vnaprej.

„Prost!“ je ponovil Bembo. „Roland me je torej pomilostil! Tak sem ga prav sodil! Kako je plemenit! O, naj ga Bog blagoslovi!“

Solze so se mu vlile iz oči.

Hotel je vstati, pa je omalnil nazaj.

„Čujte!“ je nenadoma zarjul. „Če to ni res! Če me hočete samo trpinčiti kakor sem ga jaz trpinčil, ko sem prišel k njemu v ječo!...“

Sandrigo se je sklonil in prijel kardinala za roko. Postavil ga je na noge in ga surovo stresel.

„Nehajte!“ je zarenčal. „Kaj ste res zblazneli? Prosti ste, če vam rečem! A to ni zasluga Rolanda Candiana. Moja zasluga je, mene, Sandriga!... Zdaj pa z menoj!“

Potegnil ga je s seboj skozi jamo, vso polno ljudi, ki so divje razbijali z rovniciami po granitu.

Ko je bil kardinal zunaj, ko je zasopel čisti in dehteči gorski zrak, ko so njegove oči zagledale zvezde, migotajoče na nebu, je obstal kakor odrevenel.

Sandrigo mu je velel, naj sede, nato pa mu je ponudil kozarec vina. Bembo ga je na dušek izpil.

Tedaj je začutil, da postajajo njegove misli bistrejše.

Ozrl se je okrog sebe in začelo mu je prihajati do spoznanja, kaj se je zgodilo.

„Kdo ste?“ je vprašal Sandrigo. „Povejte mi svoje ime, o vi, ki ste me osvobodili, povejte mi ga, da ga bom mogel vpletati v molitve do konca svojih dni!“

„Nisem se motil,“ je zamrmral Sandrigo, „popolna mevža je postal. — Sandrigo mi je ime,“ je rekel na glas. „Toda če vam smem kaj reči, vam povem, da imate boljšega dela kakor moliti k Bogu!“

„Sandrigo!“ je ponovil kardinal. „Da, poročnik beneških strelcev.“

„Vas so torej poslali, da me osvobodite?“

„Osvobodim vas, ker je taka moja volja,“ je odgovoril Sandrigo. „Vseeno bodite blagoslovljeni, sin moj!“

Bembo je prijel razbojnika za roke in jih vročično stisnil.

Potem je začel hoditi gledaje okoli sebe z nedopovedljivo radostjo, opajaje se v rezkem zraku in venomer ponavlja besedico, katere čar ne pride človeku prej do spoznanja, kakor tedaj, kadar mu vzamejo svobodo.

„Prost! Prost sem!“

Zdajci pa se je zagnal in izginil v noč.

Počasi so se mu jele vračati prejšnje moči. Tekal je kakor brez uma, preskakoval jarke in skale in vzklikal nezvezne besede.

Ta blazna neugnanost je trajala več ur in solnce je že vstajalo, ko se je Bembo vrnil k jami.

Gotovo je dolgo premišljeval, gotovo so se v njegovem spominu spet obudile stvari, ki jih je bil že zdavnaj pozabil, zakaj ko ga je Sandrigo zagledal, ga skoraj ni spoznal, tako trde in neizprosne črte so se bile zarezele v njegov obraz.

„Tako je prav!“ je zarenčal razbojnik, „takle ste mi mnogo ljubši!“

„Ali niste šli za menoj?“ je vprašal Bembo.

„Čemu? Saj sem vedel, da se vrnete.“

„Torej sem res prost?“

„Kaj nimate že dovolj dokazov?“

„Prav imate. Kam me mislite zdaj spraviti?“

„V Benetke, kjer vas že čakajo.“

„Čakajo? Kdo?“

„Dož Foscari kakor sem vam že rekel.“

„Zakaj pa potem odlašava? Zakaj se ne odpraviva na pot?“

„Najprej se morate malo opomoči, svetlost, potem pa preobleči, drugače se vas bodo vaši verniki še ustrašili.“

Sandrigo je povabil kardinala s seboj v nekako dvorano, prirejeno v jami. Tam je stala miza, obložena z divjačino in steklenicami vina; na pručici pa je bila pripravljena

popolna obleka, kakršne so takrat nosili vitezi.

Bembo se je naglo preoblekel, nato pa je hlastno použil obilni zajtrk, ki je bil zanj pripravljen.

„Zdaj pa idiva!“ je rekel Sandrigo, ko je vstal od mize, okrepcan in kakor preroben.

„Tako!“ je odvrnil razbojnik.

Zunaj sta čakala dva osedlana konja, privezana k drevesu.

Sandrigo je skočil na prvega, Bembo pa je zajahal drugega s spretnostjo, ki je pričala, da ni bil prvič na konju.

Nato je Sandrigo poklical razbojnika, ki ga je nadomeščal v njegovi odsotnosti, in mu dal s tim glasom navodila. Potem ga je vprašal:

„In zaklad?“

„Ga ne najdemo.“

„Le nadaljujte iskanje!“

Sandrigo pribočnik je brezupno odkimal.

„Grom in peklo!“ je zarenčal Sandrigo. „Če ne gre drugače, spustite goro v zrak!“

Mahnil je z roko in pognal konja za kardinalom, ki se je že spuščal po pobočju nizdol.

Moža nista nič govorila.

Nemo sta jahala skozi vas Nerveso in zavila na cesto v Treviso. Kmalu sta bila v Mestru, kjer se jima je odprl pogled na beneške lagune.

„Gospod poročnik,“ je tedaj rekel Bembo, „vnovič vas prosim, sprejmite mojo večno hvaležnost.“

„Sprejemem,“ je porogljivo vzkliknil razbojnik, „čeprav ni nič večnega na svetu — tudi hvaležnost cerkvenih knezov ne!“

„Prošlo noč,“ je povzel Bembo, ne meneč se za posmeh v razbojnikovih besedah, „ko ste prišli k meni kot odrešenik, sem govoril stvari, ki se jih ne spominjam več dobro. Zdi pa se mi, da sem tudi nekaj govoril o Rolandu Candianu.“

„Da, Vprašali ste me, ali se vas je naposled vendarle usmilil.“

Bembo se je stresel od besa.

Toda obvladal se je in povzel:

„Ali je Roland Candiano vaš prijatelj?“

„Kakor je orkan mornarjev prijatelj in tiger prijatelj antilop; mrzim tega človeka z vsem sovraštvom svoje duše, in če ne bi bil zaslutil v vas podobnega sovraštva, bi vas pustil, da strohnite v temnici, kamor vas je zaprl. Oprostite mojo odkritosrčnost, svetlost!“

„Govorite! Govorite!“ je vzkliknil Bembo. „Ne poznam besed, ki bi bile slajše za moja ušesa od teh, ki ste jih pravkar povedali.“

„Prav, pa govoriva odkrito: nikake hvaležnosti mi niste dolžni. Ko sem prišel, da vas rešim, nisem tega storil iz privrženosti do vas; v vas sem samo iskal novega orožja proti Candianu. Zadal sem mu že nekaj občutnih udarcev,“ je dodal razbojnik z mrkim usmevom, „in sem si mislil, da bi mu vi utegnili

zadati poslednjega... tistega, od katerega človek nič več ne vstane!“

„Računajte z menoj!“ je rekel Bembo z glasom, ki ni puščal nikakega dvoma o njegovi mrznosti. „Toda vedeti moram, s kom sklenem zaveznitvo. Vi veste, kdo sem jaz, jaz pa ne vem, kdo ste vi.“

„Povedal sem vam: poročnik sem pri strelcih generalnega kapitana Altierija. A tega še ni dolgo... tako rekoč šele nekaj ur. Preden sem se posvetil temu poklicu, sem bil razbojnik.“

Bembo je z grozo pogledal Sandrigo.

„Da, to vas čudi, vidim,“ je menil Sandrigo. „Toda nekdo je, ki vam bo povedal o meni vse drugo, kar bi še hoteli vedeti, in tistemu človeku smete popolnoma zaupati.“

„Kdo je to?“

„Dož Foscari.“

„Prav! Počakal bom, da pridem v Benetke, da bom videl, kaj naj si o vas mislim. Dotlej pa mi povejte, česa od mene pričakujete.“

Sandrigo je nekaj časa premišljeval, nato pa je rekel:

„Dveh stvari: prvo — kakor sem vam že rekel — da mi pomagata z vsemi silami proti Candianu.“

„Za stran tega je urejeno: in drugo?“

„Vidite, svetlost, morda se vam bo čudno zdelo... Preden sem postal strelec, sem bil razbojnik, in še eden izmed velikih... Zaljubljen sem... sicer res še ne dolgo, toda Sandrigo je človek naglih sklepov. Zaljubljen sem torej v neko deklico...“

„Pa bi radi, da bi vam pomagal, da jo dobite?“

„Ne, to je že urejeno. Takih reči ne prepuščam drugim.“

„Kaj pa potem?“

„Poslušajte me. Včeraj sem bil razbojnik, danes sem poročnik, in zato čutim potrebo, da se na svečan način uvedem v beneško družbo, sebe in njo, ki naj postane moja žena.“

„Zakaj?“

„Ker je iz nekih razlogov, ki vam jih pozneje povem, prav mogoče, da bi beneška družba sprejela to deklico ledeno in s prezirom. Jaz pa bi hotel, da se poročnik Sandrigo in njegova žena povsod, kamor prideta, pokažeta z dvignjeno glavo.“

„Razumem. Kaj naj v ta namen storim?“

„Treba je, da bodo prisotni beneški odličniki, kadar se poročim. Tudi to prevzamem nase. Treba je razen tega, da bo ženitovanje nekaj velikega, svečanega, in da podeli zakonski blagoslov najvišja beneška cerkvena osebnost, to se pravi sam beneški kardinal!“

„Za to ste me torej osvobodili!“ je vzkliknil Bembo.

„Ne; spravil sem vas iz Črne jame, ker sem mislil, da ste si tam nabrali že dovolj veliko zalogo ne-

Nadaljevanje na 8. strani

„Ufa“ objavlja svoj filmski program

Pred nami je program največjega nemškega filmskega podjetja Ufa za leto 1932/33. Ta program je zelo obširen in težko ga bomo podali našim čitateljem popolno in izčrpno v enem članku. Storili bomo to, kolikor nam prostor dopušča, v prepričanju, da smo mi prvi, ki smo seznanili svoje bralce s programom, ki ga bo Ufa kmalu začeli igrati po Evropi in po naših kinih. Najprej pa moramo napisati nekaj splošnega o Ufi sami in o njenem položaju v Evropi in pri nas.

Zvočni film, ki je tako hitro preplaval svet in si ga osvojil, je igral pri vseh filmskih podjetjih zelo vlogo. Pri nekaterih povoljno, pri drugih nepovoljno. Kar se tiče Ufe, moramo poudariti, da se mora ona prav zvočnemu filmu zahvaliti za svoj veliki razvoj in napredek. Poleg velikih filmskih producentov iz Amerike, ki so v časih nemega filma dajali večji del programov našim kinom, je imela Ufa le malo odjemalcev. S prihodom govorečega filma se je položaj pri nas popolnoma izpremenil. Filmi, ki so jih izdelali Američani, so bili dobri, časih celo zelo dobri, toda naše občinstvo jih ni tako pristržno sprejelo kakor nemške, ker jih pač ni razumelo. Jasno je, da je to povoljno delovalo na napredek Ufe.

Druga okolnost, ki je Ufi pomagala do velike priljubljenosti, je bila zahteva, da je treba posvetiti domači filmski industriji več pozornosti in da je treba na tuje, uvožene filme plačati poseben davek, ki ga prej ni bilo. Ameriški filmski producenti so v takih primerih — tudi v naši državi — sklenili, da prenehajo poslovati, češ da pod takimi okolnostmi ne morejo delati. Ufa tega ni napravila. Poskusila je tudi pod takimi okolnostmi obdržati svoj trg in ga, če je le mogoče, povečati. To je storila pri nas in tudi po drugih državah.

Tretja stvar, ki je tudi vredna, da se je spomnimo, je sam Ufin program. Ufa je računala na razpoloženje gledalcev, na hudo gospodarsko stanje in na potrebo po filmih, ki bodo ljudi raztresli, zabavali in razveselili. V glavnem pri tem ni zahtevala posebnih umetniških priznanj, temveč je samo želela, da se gledalci, čeprav le za poldrugo uro, nasmejejo, pozabavajo in pozabijo vsakdanje skrbi, ki so čedalje hujše in neprijetnejše.

Te tri točke so dosti pripomogle, da se je ta nemška filmska tvrdka tako razvila in tako priljubila. Ufa se je skratka znašla v današnjih razmerah. To nam dokazuje tudi s svojo novo produkcijo za leto 1932/33.

Eno glavnih svojstev Ufinega novega programa je to, da se odigrava največ filmov v prirodi in ne v ateljejih, kakor doslej. Na ta način nas Ufa seznani z bližnjimi in daljnimi deželami in njihovimi lepimi, slikovitimi kraji. V teh filmih je dosti luči, zraka in solnca, vsega, česar ima naš današnji velemestni človek tako malo, vsega, po čemer tako hrepeni.

Slike, ki jih vidite na teh dveh straneh, so slike nekaterih filmskih igralcev, ki jih boste srečali na filmskem platnu letošnje produkcije. Tu so vaši ljubljenci: Lilian Harvey, Willy Fritsch, Renate Müller, Willi Forst, Käthe von Nagy, Hans Albers, Camilla Horn, Heinz Rühman, Rose Barsony in drugi.

Glede vsebine obljublja Ufa, da bo z njimi popolnoma zadovoljila gledalce. Ufa prinaša resne filme z umetniško kvaliteto, največ pa je lahkih in veselih, razigranih in sladkih.

Na programu je 25 velikih filmov, ki so jih režirali Reinhold Schünzel, Gustav Ucicky, Paul Martin, Alfred Zeisler, Robert Siodmak, Gerhart Lamprecht, Kurt Geron, Ludwig Berger, Joe May in Carmine Gallone.

Razen teh velikih filmov prinaša Ufa še 23 enodejank in 23 dvodejank. Nadalje 8 grotesk in svoj zvočni žurnal. Vprašanje je le, ali bodo ti kratki filmi in žurnali prišli k nam. Kar se tiče žurnalov, moramo omeniti, da jim

Na slikah so:

Na levi, od zgoraj navzdol: Lilian Harvey, Emil Jannings, Ery Bos. — Na desni: Willy Fritsch, Renate Müller, Hans Albers.

Kaj bomo videli v sezoni 1932/33

je Ufa posvetila veliko pozornost in da je dosegla lep napredek.

Prinašamo kratko vsebino glavnih Ufinih filmov:

Veliki film „F. P. I. ne odgovarja“ obdeluje fantastično snov o bodočem rednem zračnem prometu med celinami, v slogu Vernovih romanov. Zanimiva tehnična vprašanja, ki jih film rešuje, so povezana s človeškimi duhovnimi doživetji, ki nas bodo pretresla. Glavno vlogo igra Hans Albers, režira pa film Karl Hartl.

Film „Quick“, kjer igrata glavni vlogi Lilian Harvey in Hans Albers, režira Robert Siodmak. Vsebinska je vzeta iz cirkuškega življenja. Quick je po vsem svetu znan cirkuški umetnik. V njegovo odrsko masko se zaljubi mlada žena — Lilian Harvey. Ljubi pa le masko, ne pa v umetniku človeka. Ta film bo gotovo navdušil gledalce.

Naslednji film „Mamila“ je pretresljiva zgodba o trgovcih z mamili in njihovih žrtvah. Pred nami se bojuje Hans Albers proti trgovcem z mamili, ki so s svojimi strupi zavedli tudi njegovo sestro. Razen Albersa igrajo v tem filmu še Trude von Molo, Alfred Abel, Raoul Aslan in Peter Lorre.

V filmu „Plavi sen“ bomo prvič videli Lilian Harvey, Willyja Fritscha in Willyja Forsta skupaj. Film nam kaže velemestno življenje med pravimi vedeli Lilian Harvey, Willyja Fritscha in Willy Forst sta to pot umivalca oken, Lilian Harvey pa mlada artistka. „Plavi sen“ je filmska opereta z romantično veselo vsebino in lepimi sladkimi pesmicami. Film režira Paul Martin, glasbo pa je napisal Werner Richard Heymann.

„Zapuščina markija S.“ je film, ki nas poveže v čase komponista Offenbacha v Parizu okoli leta 1850. Manuskript je napisal Robert Liebmann, ki je sodeloval tudi pri manuskriptu za film „Kongres pleše“. Od tega filma pričakuje Ufa velikih uspehov.

Naša mlada rojakinja Käthe von Nagy igra v filmu „Jaz podnevi, ti ponoči“. Njen partner je Willy Fritsch, režiser pa Ludwig Berger. Glasbo je napisal Werner Richard Heymann. Film je nekaj novega po svojem dejanju, pa tudi po lahki in zelo prijetni glasbi.

„Jutranja zarja“ je izrazito nemški film, ki nam kaže katastrofo nemške podmornice v času vojne in junaško smrt njene posadke.

Käthe von Nagy in Wolf Albach-Retty igrata glavni vlogi v filmu „Le-pa pustolovščina“. Zunanje filmske posnetke so napravili v prekrasni Provansi. Film je poln dobrega razpoloženja in smeha. Sladko glasbo je napisal komponist Erwin Ralph.

Renata Müller, prikupljiva in vesela filmska igralka, ki se je tako radi spominjamo iz filmov „Gospodična tajnica“ in „Skok čez plot“, igra glavno vlogo v filmu „Sezija v Kairu“. Njen partner je prvič Willy Fritsch. Film se odigrava pod vročim solncem Egipta in naša glavna junaka preživljata svoje pustolovščine v Kairu, edinstvenem mestu, kjer se srečujeta Vzhod in Zpad, z vsemi lepotami in nevarnostmi. Posreči se jima prebroditi nevarnosti velemesta, potem najdeta lepšo bodočnost v skupnem življenju. Film režira Reinhold Schünzel.

Renate Müller igra tudi v filmu „Kako naj se izpovem svojemu možu?“

„Alarm za tir B“ nam kaže svet leskečočih se tirov, bliskovo hitrih koles, veličastnih strojev — svet železnice. Režira ga Gustav Ucicky. Film obdeluje sodobna vprašanja. Glavni vlogi igrata Rudolf Forster in Tony Eyck.

Vsebinska zgodovinskega filma „Črni huzar“ je vzeta iz znane Lenzeve opere. V njem igrajo Mady Christians, Conrad Veidt, Ursula Grabley in Wolf Albach-Retty. Film je poln zdravega humorja in lepih pesmi.

Popolnoma sodoben problem rešuje film „Prijateljica“. Vzet je iz velemestnega življenja in popisuje boleščino žene, ki je ljubila in postala mati. Oče otro-

Nadaljevanje na 12. strani

Na slikah so:

Na levi, od zgoraj navzdol: Camilla Horn, Wolf Albach-Retty, Rose Barsony. — Na desni: Käthe v. Nagy, Werner Krauss, Dorothea Wieck.

utešljivega sovraštva. Zato vam nočem prikrivati, da me je, ko sem videl, kako povečujete plemenitost Rolanda Candiana, za trenutek obšla izkušnja, da vas pustim, kjer ste.“

Bembo se je nasmehnil, kakor se je nasmehnil ob posebnih prilikah: ustni kot se mu je zavihal od nedopovedljivega sovraštva, polnega zmagoslavja, in prikazali so se zobje, ostri kakor pri divjih zvereh. Tisti trenutek je imel njegov obraz čudovito sličnost s tigrom, ki se pripravlja, da zaseka zobe one-mogli žrtvi v vrat.

Sandriago je videl ta izraz in ga je skoraj postal strah.

„Vidim, da sem se zmotil,“ je rekel s prisiljenim nasmehom.

„Da,“ je potrdil Bembo, „vi ste nasilniška natura in vse na vas izdaja neugnanost. Zato še nikoli niste mogli priti do spoznanja, da je ponižno prosjačenje dostikrat najhujša oblika sovraštva... Kaj ste že rekli?“

„Rekel sem, če sem prišel po vas, sem to storil zato, ker je Roland Candiano strašen nasprotnik, in da nisva dva taka moža, kakršna sva midva, zanj prav nič preveč.“

„Tudi jaz tako mislim,“ je pritrdil Bembo. „Podvizajva se torej! Dokler bova v teh krajih, se nikoli ne bom čutil dovolj varnega.“

Pognala sta konja, ki sta med pogovorom stopala v koraku. Kmalu sta imela Mestre za seboj in zagledala sta veliko laguno, ki deli Benetke od kopnega. Okoli dveh popoldne je bil Bembo v svoji palači, v veliko presenečenje uslužbencev, ki so že mislili, da ga ne bodo nikoli več videli.

Uro nato je stopil v Sandriagovem spremstvu v kabinet doža Foscarija.

„Vidite, Visokost, da držim besedo.“

Dož je Sandriagu milostno poki-mal, nato pa se je obrnil k Bembu.

Pogled na kardinala ga je skoraj prestrašil.

Teh nekaj dni, ki jih je Bembo prebil v Črni jami, je pustilo na njegovem obrazu več sledov, kakor pr Rolandu šest let podzemeljskih temnic.

Zdi se, da je strah res najmočnejši in najbolj razkrajajoči element človeških čustev.

In Bemba je bilo te dni strah, da se ne da popisati, kako.

Strah ga je bilo smrti, strah pred trpinčenjem, strah ga je bilo, da ne bi moral vse življenje ostati zaprt v temnici, strah, da ne bi zagledal Rolanda in strah, da bi ga videl: strah pred vsemi temi stvarmi je zavzel kardinalovega duha in ga vsega obvladal. Najhujši pa je bil strah, da ne bo nikoli več mogel uživati življenja, ki si ga je bil ustvaril, z vsemi nasladami, ki si jih je tako želel.

„Ubogi moj prijatelj!“ je vzkliknil dož in mu stisnil roko.

„Da, izpremenil sem se, kaj ne, Visokost? In vendar sem trpel komaj nekaj dni. Toda sleherni teh dni je bil celo stoletje.“

Tiše pa je rekel:

„Govoriti moram z vami.“

„Že drevi, če hočete.“

„Kje?“

„Pri najinem običajnem shajališču: na Mostu vzdihov.“

„Dobro... Veste, da je Roland živ?“

„Vem.“

„Zaklel se je, da nas ugonobi. Njegovo maščevanje bo strašno, če naj sodim po tem, kar sem doživel.“

Dož je bil prav tako hraber človek, kakor je bil Bembo strahopeten.

Toda ob teh besedah se ni mogel premagati, da ga ne bi streslo.

„Pazite se, Visokost!“ je nadaljeval Bembo, opazovaje učinek, ki so ga njegove besede napravile na Foscarija. „Mi vsi se moramo paziti, mi vsi! Brez odlaganja moramo kaj ukreniti, udariti moramo ko blisk, če nočemo pasti drug za drugim pod udarci Rolandove osvete. Rečem vam, ta človek je močnejši in strašnejši, kakor si morete predstavljati!“

„Drevi!“ je ponovil dož.

Nato se je obrnil k Sandriagu.

„Gospod poročnik,“ je rekel, „sprejmite mojo globoko hvaležnost. Kardinal je eden naših najdražjih prijateljev, ena izmed najtrdnjših opor države. Zato sprejmite zahvalo, da ste nam ga tako hitro privedli nazaj. Po tem kar ste pokazali, lahko presodim, česa vsega ste zmožni. Ostanite še nadalje v naši službi... v službi republike, in prejmite zagotovilo, da je čin, ki smo vam ga podelili, šele uvod k drugim, ki bodo vrednejši vaših sposobnosti.“

Pijan od veselja, prepričan, da mu je zdaj sreča zagotovljena, se je Sandriago priklonil. V duhu je že videl ob svojem boku pozlačeni meč generalnega kapitana.

Bembo in Sandriago sta se poslovila od doža in se skupaj vrnili v kardinalovo palačo.

„Dragi prijatelj,“ je tedaj izpregovoril Bembo, „na najboljši poti ste do sreče in bogastva. Foscari ima navado tehtati svoje besede, in zato ne obljublja, česar ne bi mogel izpolniti. Bodite prepričani, da vam bom tudi jaz pomagal, kolikor bo v mojih močeh.“

„Na to tudi računam, tako mi vseh hudičev!“ je vzkliknil Sandriago.

„Oglasite se spet jutri. Drevi se dobim z neko osebo, ki se moram z njo posvetovati. Jutri pa se bova lahko v miru pogovorila.“

„Dobro, in potem pojdem na delo,“ je priklonil Sandriago in vstal, da se poslovila. „Toda že zdajle bi mi mogli odgovoriti na prošnjo, ki sem vam jo izrekel na cesti proti lagunam.“

„Kaj ste me že prosili, dragi prijatelj?“

„Rad bi videl, da bi se moja poroka vršila v prisotnosti vseh Benetk v katedrali svetega Marka, in da bi me poročil sam beneški kardinal!“

„Velika čast! Deležni so je le največji imenitniki. Toda vam pač ne morem ničesar odreči: storjeno vam bo, kakor želite. Res, niste mi še povedali: kako je deklici ime?“

„Če vam ga povem, boste razumeli, zakaj vas prosim, da mi pomagate uveljaviti mojo bodočo ženo v beneški družbi. Deklici, ki jo hočem vzeti za ženo, je ime Bianca in je hči kurtizane Imperije.“

To rekši se je Sandriago globoko priklonil in šel.

Bembo je odrevenel, kakor bi bila strela šnila vanj.

Šele čez kakih deset minut se je osvestil.

„Bianca! Bianco hoče za ženo!“ je zamrmral. „In jaz naj blagoslovim njun zakon? Bogme, stvar je zabavna!“

S kardinalovih ust se je utrgal grozoten smeh.

Nato je poklical svojega intendanta in se dal obleči v polviteško obleko, ki jo je nosil vselej, kadar ni bil na duhovniških opravilih.

Na nabrežju je stopil v gondolo in rekel veslaču nekaj besed.

Četrto ure nato se je čoln ustavil pred Imperijino palačo.

Bembo je stopil na suho in zavil proti veličastnemu stopnišču, kjer je bil vhod v palačo. Njegova tršata postava se je zravnila in obraz se mu je spačil od izraza zlovese grožnje, roka pa se je krčevito oklenila ročaja bodala.

V tem trenutku, ko ga je vsega obvladala strah, ko je padla z nje ga krinka licemerstva, ki ga je delala tako odurnega, in se je ves predal sanjam ljubezni in strasti, se je Bembo docela izpremenil. Postal je skoraj znosen za oko.

„Rajši oba ubijem, kakor da pride do tega!“ je zaškrtal med zobmi.

V trenutku, ko je kardinal izginil v palači, se je bližala Imperijini hiši še druga gondola.

In človek, ki je stopil iz nje, je bil Sandriago!

XXXIX

Pred vrati smrti

Med tem ko sta Sandriago in Bembo stopala v to novo dejanje svoje usode, ko je Roland daleč od ljudi pripravljaj svoje skrivnostno poslanstvo, ko je Scalabrino padal v past, ki mu jo je nastavil Bartolo, krčmar pri „Zlatem sidru“, in je Juana stregla staremu Candianu, zaman skušaje ga iztrgati njegovim žalostnim mislim — med tem ko se je dogajalo vse to, so tudi ostale tri osebe naše povesti šle svojo pot, ki jim jo je začrtala neizprosna usoda: govoriti hočemo o Leonori, Altieriju in Dandolu.

Oglejmo si torej dogodke tiste noči, ko je Leonora rešila Rolanda Candiana iz hiše na Olivolskem otoku.

Videli smo, da se je mlada žena z muko opotekla v Altierijevo palačo, tam osvobodila Imperijo in se nato v svoji sobi zgrudila malone umirajoča na tla. Zakaj te ure so jo stale vse duhovne in telesne moči, kar jih premore človeško bitje: najprej boj z Imperijo, nato silen duševni pretres, ko je nenadoma zvedela, da je Roland še živ in da je prebil šest let v temnici, potem hoja na Olivolski otok, srečanje z Rolandom in naposled ta strašni razgovor, ki ga je imela s svojim možem in očetom — vsi ti dogodki, ki so se zgrnili tako rekoč vsi namah, v nekaj urah, so nagomilili nanjo neznosno breme gorja, ki jo je moralo podreti.

Onemogla se je zgrudila po tleh in še tisti trenutek jo je napadla silna vročica. Njene služabnice so jo našle nezavestno na tleh, jecljajočo nezvezne besede; nemudoma so jo slekle, položile v posteljo in takoj obvestile generalnega kapitana.

Altieri še ni bil legel.

Po dogodkih na Olivolskem otoku se je vrnil domov, miren le na zunaj. Zakaj njegova notranjost je trepetala od dvojne groze.

Prvo: Roland Candiano mu je ušel.

Prepričan je bil, da mu je Leonora govorila golo resnico in da ga je res o pravem času posvarila, da se je mogel rešiti. Kje je zdaj? Na kaj se pripravlja?

Odveč vprašanje! Naj je blizu ali daleč, za Altierija ni več življenja, dokler je Roland na svetu.

Na povratku z Olivolskega otoka ni Altieri mislil na nič drugega kakor na ta dvoboj na življenje in smrt, kjer mora — podzavestno je to čutil — podleči. Gotovo dvajsetkrat se je ustavil, v drgečočem pričakovanju, da plane iz teme sovražnik in ga s smrtnim udarcem podre na tla. V strahu je upiral oči v noč in njegova roka se je krčevito oklepala ročaja pištole.

Ko je bil naposled v svoji sobi, se je oddehnul.

Otrl si je mrzli znoj, ki mu je kapal s čela, in v duhu pregledal položaj: Res je Roland močan, toda ali nima on, Altieri, pod seboj celo armado? Kdo se ga bo upal napasti v njegovi palači, ki je noč in dan polna oficirjev in oboroženih straž?

Tisti mah, ko se je zastran tega potolažil, pa ga je še silneje stresla druga groza.

Altieri je koval zaroto!...

Že dolga leta je na tihem stremel po najvišji beneški oblasti, ki naj krona njegovo slavo-hlepno življenje. Ko je dož Candiano padel v nenadni revoluciji, ki je začela našo povest, se je Altieri nekoliko pozno zavedel, da je delal prav za prav le za velikega inkvizitorja Foscarija.

Toda takrat je imel Altieri na svoji strani komaj nekaj oficirjev in peščico beneških patricijev. Foscari pa je imel v rokah Svet desetorice, inkvizitorsko sodišče, in vso beneško upravno oblast.

V tisti strašni noči, ko so starega Candiana oslepili in njegovega sina vrgli v ječo, je Altieriju prišla misel, da se spusti v boj proti Foscariju. Morda bi bil izvedel to misel — nemara tudi z uspehom — da ga ni takrat vsega zavzel drugi cilj.

Ta cilj je bila Leonora!

Ljubezen je bila silnejša od slavo-hlepnosti.

Sicer pa mu je Foscari, ko je postal dož, lepo poplačal njegove usluge: izročil mu je najvišje poveljstvo nad armado, ki bi po zakonih moralo ostati v doževih rokah.

Ko se je poročil z Leonoro in prišel do spoznanja, da ne bo Dandolova hči nikoli drugače njegova žena kakor samo po imenu, se je Altieri spet vrnil k svojemu prvotnemu cilju: k političnemu slavo-hlepu.

Ne da bi bil izgubil upanje, da bo še nekoč triumfiral nad Leonoro: bil je prepričan, da pride ta trenutek, že zato, ker ne bo vzdržala tako dolgega boja. Toda med tem ji je moral tudi on pokazati, da noče biti samo generalni kapitan, mora se obdati s slavo in mogočnostjo, da zraste v očeh mlade žene.

Postati mora dož!

Ta sen ga je od prvega trenutka, ko ga je zasanjal, vsega obsedel.

Če postane dož, bo vsemogočen, nič več ne bo drugi v Benetkah, nego prvi! Kot dož si morda vendarle pripori Leonorino ljubezen! In da postane dož, mora strmo-glaviti Foscarija!

Počasi in oprezno je Altieri pripravljal zaroto.

V duhu je že videl popolu uspeh; na svoji strani je imel vse vplivnejše oficirje in množico patricijev, ki nikoli niso bili z ničimer zadovoljni; in že se je pripravljala na odločilni dan, ko je kakor strela z jasnega udarila vest o Rolandovem begu in potem o njegovem prihodu v Benetke.

Prvo je, da se iznebi tega strašnega nasprotnika.

Candiano ime je bilo v Benetkah priljubljeno.

Rolanda so ljubili čolnarji in ribiči, pristaniški mornarji in ljudstvo, ki bi ga lahko — nič nevsakdanjega ne bi to bilo — čez noč postavilo kot gospodarja v doževo palačo.

Zato je Altieri skupno z Dandolo izdal odredbe, katerih uspeh smo videli.

Toda če je Altieri koval zaroto proti Foscariju, da se sam okrona za doža, je bil trdno prepričan, da nihče tega ne ve. Le peščica mož je bila o tem poučena, in generalni kapitan se je na svoje ljudi zanesel. Vsakteri izmed njih bi z izdajo zaigral tudi svojo glavo!

Takrat pa mu je Leonora odkrila, da ve za zaroto!

Le en človek je bil na svetu, ki ga je smel izdati, ne da bi tvegali svoje življenje: ta človek je bila Leonora.

Kako je zvedela o zaroti?

Kaj mu to mar! Glavno je, da ve!...

Oh, zakaj je bila ravno ona tista, ki ga je mogla izdati! Ona, ženska, ki se je zaradi nje spustil v zaroto, ona, ki je zato tvegala svojo glavo, da si njo pripori!... Da ni to ona, kako hitro bi se je rešil z enim samim sunkom bodalal!...

Ko je Altieri obšla ta misel, je vztrepetal.

In tisti mah sta jasno stopili pred njegove oči obe glavni in vodilni čuvstvi njegovega življenja, kakor da mu hočeta reči:

Nezdržljivi sva, tvoja ljubezen in tvoja slavo-hlepnost: izbiraj med nama!

Stresel se je od groze in strahu. Če Leonoro ubije, je čutil, da bi bilo potem njegovo življenje prazno in brez smotra.

Če je ne ubije, je izročen njej na milost in nemilost; ob eni sami nepredvidni besedi, ob eni sami neobvladani kretnji ga lahko pošlje na morišče...

Izbirati je mogel samo med dvójim, in s strahotno jasnostjo se mu je v možgane zasekala zavest:

Živeti brez Leonore, ali pa umreti po njeni roki!

Do tod je prišel s svojimi mislimi, ko so prišli in mu povedali, da je Leonoro vrgla na postelja silna mrzlica.

Tisti trenutek je vse okoli Altieri utonilo. Ostalo je le še eno: najprej mora rešiti njo, ki jo ljubi — vse drugo pride pozneje.

Mrliško bled, a drugače miren je prvič v svojem življenju stopil v sobo svoje žene.

Zagledal je Leonoro na postelji. Obraz ji je gorel v ognju vročice, ležala je negibno, z zaprtimi očmi, krčevito stisnjene ustnice pa so se odpirale v nerednih presledkih, kadar je piskaje uhajala sapa iz pljuč.

Mož je z bolešno radovednostjo preletel sobo, kjer je živela njegova žena — tako blizu njega in vendar tako daleč! Bila je preprosto opravljena; in iz vsega je dihal tista preprosta prikupnost, ki je dihal tudi iz Leonore. Lahen parfum, ki ga je takoj spoznal kot Leonorinega, je plaval v zraku. Altieri je ob njem prevzela ljubezenska strast; stisnil je pesti, ječanje mu je raztrgalo grlo, in opotekaje se je pristopil k postelji. Dve, tri ženske so prihajale in odhajale.

„Pokličite našega zdravnika!“ je velel Altieri.

„Smo ga že, Visokost,“ je odgovorila Leonorina sobarica.

Altieri je sedel in prijel Leonorino roko, ki je gledala izpod odeje.

Drget ga je prešinil ob tem dotiku — od veselja ali od bolesti?

Prvič v življenju je stiskal v svoji roki to nežno in drobno ročico, in šele bližina smrti mu je dala okusiti to slast!

Turobna tišina je vladala v sobi.

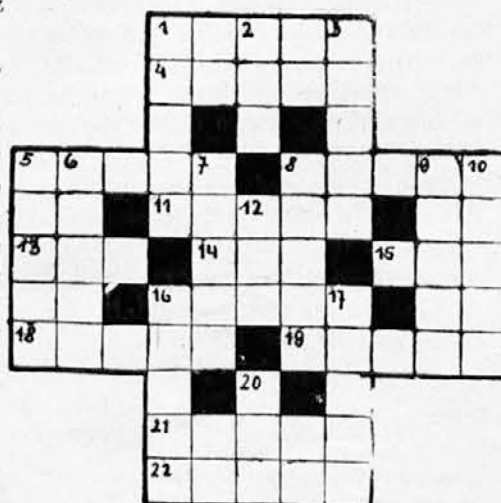
Zdajci pa so to tišino pretrgale besede, ki so se utrgale iz stisnjenih Leonorinih ust.

Mlade žene se je polasčal delirij.

In začela je govoriti, počasi in brez prestanka, zdaj svojemu očetu, zdaj Rolandu... Altieri je trepetal od besa. Prosila je odpuščanja, prisezala, da je njena ljubezen ostala deviška, kakršna je bila prvi dan njunega srečanja!

Zdajci pa je nehala govoriti o Rolandu.

Križanka

Vodoravno: 1. mesto v Sloveniji, 4. parfum, 5. staroslovenski bog, 8. skavtsko bivališče, 11. milijonar, 13. veznik, 14. darilo, 15. sorodnik, 16. žuželka, 18. francoska reka, 19. žensko ime, 21. pohištvo, 22. žensko ime.

Navpično: 1. blago, 2. mesto na Finskem, 3. moško ime, 5. del roke, 6. svetopisemski kraj, 7. zaimek s predlogom, 8. slovenski pisatelj, 9. ozvezdje, 10. stalen dohodek, 12. zabavišče, 16. tropa, 17. žensko ime (j = i), 20. žensko ime.

Rešitev križanke iz 30. številke

Vodoravno, po vrsti: milijon, v. miza, t. e. Eva, dur, r. h. akcija, Arad, alah, meteor, k. n. ona, bik, i. n. leca, k. prodaja.

Tudi prihodnja številka

izide šele čez 14 dni, ker ostane druga polovica našega uredniškega in upravnškega osebja do 15. t. m. na dopustu. Zato prosimo naše cenj. naročnike in čitatelje blagohotnega potrpljenja, če ne bodo drugi teden lista dobili kakor običajno. — Prihodnja številka izide

v četrtek, 18. avgusta t. l.

v zvečanem obsegu s prav tako izbrano vsebino in lepimi slikami, kakor jih ima pričujoča dvojna številka. Posebej opozarjamo bralce „Mosta vzdihov“, da bomo tudi v prihodnji številki priobčili cele 4 strani (t. j. dvojni tedenski delež) tega velezanimivega romana, prav tako kakor danes. — Naša uprava bo seveda tudi za časa dopustov redno poslovala.

Njene besede so zdaj veljale njemu, Altieriju!

Imena so prihajala na dan... njena usta so odkrivala zaroto...

Bled ko smrt se je Altieri obrnil k ženskam in zavpil:

„Kaj počnete tu? Ne vidite, da jo vznemirjate? Ve ste vzrok, da jo ubija delirij! Ven, vam rečem...“

Ženske so se ustrašile tega nenadnega izbruha in izginile že pri njegovih prvih besedah, toda Altieri je še vedno kričal, da preglasuje Leonorine besede.

Ko je ostal sam z njo, je besno pogledal okoli sebe, nato pa je odprl vrata v sosednjo sobo. Bila je prazna.

Nato se je vrnil k postelji in jel s smrtnim strahom prisluškovati.

Res je govorila o zaroti in pripovedovala o vseh njenih podrobnostih in venomer se je vračalo Altierijevo ime.

Potem pa je nenadoma, kakor je pričela, spet umolknila in obležala kakor mrtva. Tisti mah je potrkalo na vrata.

„Kdo je?“ je zarenčal Altieri. Planil je na noge in potegnil bodalo.

„Zdravnik!“ je odgovoril neki glas od zunaj.

Altieri se je oddehnal.

„Še zblaznel bom!“ je zastokal. „Sam se izdajam!“

S silo se je pomiril, nato pa je vrata odprl.

Zdravnik, resen, že starejši mož, je vstopil in se priklonil pred strašnim gospodarjem.

„Gospod,“ je rekel Altieri, „gospa je padla in zdaj jo muči strašna vročina.“

„Prav, prav, Visokost, takoj bomo videli, kaj je.“

Zdravnik je stopil k postelji, dolgo preiskoval bolnico, se sklanjal k njej, mrmraje nezvezne besede, naposled pa se je zravnil in se obrnil h generalnemu kapitanu.

Starec je postal bled ko smrt in obraz se mu je spačil od strahu:

Altieri se je sklanjal nadenj z golim bodalom v roki!

Če bi bila Leonora rekla eno edino besedico, bi bilo po nesrečnejši!

„Visokost!“ je zajecjal zdravnik, „ne razumem...“

Altieri je izbruhnil v smeh:

„Ne bojte se, mojster! Mislim, da je tudi mene že popadel delirij. Idite... tak idite vendar!...“

Vteknil je bodalo nazaj v nožnico in s silo potegnil zdravnika v sosednjo sobo. Starec je bil še zmeščen od prestane groze bolj mrtev ko živ.

V drugi sobi se je zdel Altieri na varnem.

Njegov obraz je pokril spet običajni mrzli izraz.

„Oh!“ je vzdihnil zdravnik, „priznati moram, da ste me nemalo prestrašili...“

„Oprostite,“ je odvrnil Altieri. „Človeka časih napade blaznost, če je srce prepolno smrtnih tesnob. Toda povejte, kaj mislite...“

Zdravnik se je očitno pomiril in je najprej začel dajati nasvete zastran dragocenega zdravja njegove Visokosti. Potem je počasi pripovedovaje popisal stanje njegove gospe.

Povedal je, da je v smrtni nevarnosti in da je treba noč in dan paziti nanjo.

„Prav! Jaz bom pazil nanjo.“

„O, Visokost, taka nesebična požrtvovalnost!“

Vrli Hipokratov učenec je nato zapisal zdravila, ki se rabijo v takih primerih, rekel, da se jutraj spet oglasi, in se z globokim priklonom poslovil.

„Ne, mojster,“ je rekel Altieri, „bolje bo, da ostanete kar v hiši. Dam vam sobo na razpolago.“

Starec se je še globlje priklonil; očitno mu je ta ponudba laskala.

Toda ni se mogel premagati, da ne bi strahoma pogledal po bodalu, ki ga je bil Altieri vteknil nazaj v nožnico.

„Zakaj me je ta človek hotel ubiti?“ se je vprašal, ko je bil v sobi, ki so mu jo pripravili na Altierijev ukaz. „Ali ga je res napadla blaznost?...“

Med tem se je generalni kapitan vrnil v Leonorino sobo in se zaklenil vanjo. Še prej pa je dal poklicati svojega oskrbnika in mu rekel: „Ali si videl zdravnika, ki sem mu dal sobo?“

„Da, Visokost.“

„Če odide ta človek iz palače, preden to zapovem, si mrtev.“

Oskrbnik je dobro vedel, da se generalni kapitan le redko šali. Vzel je torej grožnjo silno resno in dal postaviti straže pred vrati ubogega zdravnika. Sam pri sebi pa je bil prepričan, da si je hotel biti njegov gospodar samo gotov, da ima zdravnika pri roki: kakor vse drugo osebo je tudi oskrbnik občudoval Altierijevo požrtvovalno ljubezen.

Generalni kapitan se ni več genil od bolniške postelje svoje žene.

Dovolil ni niti sobaricam, da bi stopile v sobo, in ji je tudi zdravila sam dajal.

To je trajalo pet dni in prav toliko noči.

Sedeč v naslanjaču, dva koraka od postelje, je Altieri s strahom stregel po besedah, ki so se trgale iz ust njegove žene. Delirij je jel polagoma popuščati.

Deseti dan se je Leonora začela zavedati življenja, to se pravi silnih bolečin, ki jih je trpela duhovno in telesno.

Telesno je čutila neskončno utrujenost. Kakor bi bilo vse kolesje organizma zarjavelo, se je njeno izmučeno telo zvijalo in ječalo ob najmanjšem gibu: duhovno pa je

čutila brezmejen obup, gnus nad življenjem in željo po smrti.

Da, obup, ki jo je prevzel, je bil tolikšen, da ni videla drugod rešitve kakor v smrti. Kadar pa je pomislila na to, da izvira vse gorje njenega življenja iz ene same minute dvoma, je začutila, kako jo prevzema brezmejen srd na samo sebe, in v takih trenutkih si je rekla, da ni vredna usmiljenja.

Negibna, vsa odrevenela, v popolni tišini, ki jo je komaj zaznavni glas njenega dihanja delal le še zlovečejšo, je nedoločno upala na to, da se ji ne bodo nikoli več odprle oči, da bo zaspala in se ne bo več zbudila.

In potem je napravila pregled svojega življenja in račun o svoji nesreči.

Njen zločin — rabimo izraze, kakor so se oblikovali v njeni ubogi trpinčeni duši — njen zločin je trajal več ko šest let in nič na svetu ga ne more več izbrisati.

Njen zločin je bil, da ni ljubila Rolanda tako, kakor jo je on ljubil. Roland ji je ostal zvest. Ona ga je izdala.

Ni ga ljubila z vsem svojim srcem, drugače ne bi mogla dvomiti o njem! Drugače ne bi poslušala kurtizanine obtožbe.

V noči svoje zaroke, ko je Imperija pred Svetom deseterice izpovedala, da je bil Roland njen ljubimec in da je ubil Davila iz ljubosumnosti, bi bila morala vstati in zavpiti:

„Lažeš! Roland je ves moj, kakor sem jaz vsa njegova.“

Ko jo je stara doževka Silvija hotela potegniti s seboj, da se pridruži ljudstvu, bi bila morala vstati in zavpiti:

„Da, umriva z njim! Zakaj on in jaz sva eno in nič na svetu naju ne more razdružiti.“

Ko ji je oče prisegel, da je Roland pomiloščen in da je pobegnil iz Benetk, bi bila morala vstati in zavpiti:

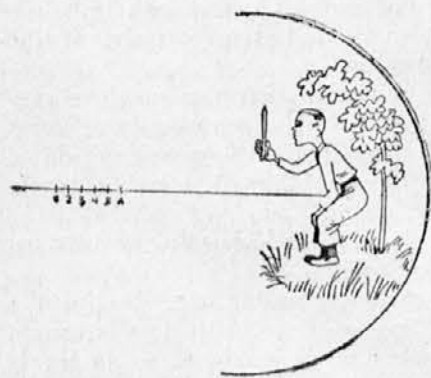
„Lažeš! Zakaj če bi bil Roland prost, ne bi nikjer drugod iskal zavetja kakor pri meni.“

In ko ji je oče oznanil Rolandovo smrt, bi bila morala vstati in zavpiti:

Za bistro glave

6.

OČI STAVKAJO

Tale učenec nikakor ne more rešiti svoje geometrične naloge. Začel je risati krog, pa ne ve, kje naj ga nadaljuje. Šest točk bi moglo priti v poštev. Gotovo imate dobre oči, pa mu povejte, skozi katero teh šestih točk mora krog iti. Seveda pa morate to pogoditi na oko!

REŠITEV PROBLEMA ŠTEV. 5

(Ali je to sploh mogoče?)

Zakaj ne bi bilo mogoče! Trije otroci hodijo z očetom v šolo, oče pa je učitelj.

V 24 urah
barva, plisir in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrob in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Ljubljana

„Lažeš! Zakaj Roland bi imel toliko moči, da bi se privlekel do mene, da umre v mojih rokah.“

In ko je stopala v cerkev Marije Formoške, v cerkev, posvečeno brezmadežnim devicam, bi bila morala obstati pred oltarjem in zavpiti:

„Ne poročim se z Altierijem, ker sem Rolandova žena. In če ne morem biti njegova, se poročim s smrtjo!“

Da! To bi bila morala reči in se zabosti na znojju oltarja brezmadežnih devic — devic, ki so znale ljubiti v najvišji ljubezni.

Potrebno je, da pri tej priliki ponovimo: ta čudovita ljubezenska samoobtožba ni naš izum; vse te misli smo našli v dolgem pismu, ki ga je Leonora pisala kmalu po prestani bolezni.

Taka je bila torej zunanja slika njenega zločina. In ta zločin — dvomi in zatajitev ljubezni — ta zločin se je ponavljal vseh teh dolgih šest let — do tiste minute, ko je zvedela strašno resnico.

Roland ni mrtev!

Roland ni pobegnil iz Benetk!

Roland je trohnel šest let v beneških temnicah!

In ona, zavrženka — za nas uboga mučenica! — ga je izdala, ona je za zmerom omadeževala čistost svoje ljubezni, ko je pristala na ponižujočo poroko z Altierijem.

Zaman si je s poslednjim odporom svoje duše, s poslednjim ostankom zvestobe, ohranila nedoteknjeno svojega telesa; zaman je postavila med sebe in tistega, ki je bil njen mož, nepremostljive zidove; za to ni bil njen zločin nič manjši. In tako je moral misliti tudi Roland, ko je ostal pri tistem tragičnem srečanju na Olivolskem otoku nem in mrzel.

Česa vsega ni storila, da mu pokaže, da je še zmerom njegova zvesta Leonora!

Oblekla se v svojo dekliško obleko.

Sama je izbrala kraj njunega srečanja: staro cedro, pričo najlepših trenutkov njune ljubezni.

Izbrala je čas, ko so se v davno minulih časih njune roke tesneje združile ob uri slovesa.

Vse zaman!

Roland je ostal nepomirljiv. In prav je imel, zakaj ostal ji je zvest, med tem ko ga je ona izdala... izdala pred Svetom deseterice, izdala pred njegovo materjo, izdala pred oltarjem!...

Zdaj je konec vsega!

Poslednji poskus se je žalostno izjalovil: nikoli več ne bo videla Rolanda, nikoli več se ne bodo njene oči srečale s pogledom ljubljene moža...

Kaj zdaj?...

Slovo ljubezni, slovo življenju. Smrt edina, smrt osvoboditeljica ji ostane edino pribežališče.

Tako je premišljala Leonora v tisti uri obupa, ko je odnehal delirij in je jelo njeno krepko telo vstajati v življenje.

In ko je tako ležala in so se razblinjale poslednje nade njenega življenja, ko je še trdneje zapirala oči, klicaje večne noči, je zdajci začula v bližini mrmranje glasov.

Kdo govori?

Prisluhnila je, in prvič odkar se je spet zavedla svojih misli, se ji je čudno zazdelo, da leži v postelji.

Tedaj se je nenadoma spomnila, da jo je bila obšla slabost in da je padla sredi sobe na tla. Gotovo so jo njene ženske pobrale in položile na posteljo. Le kako dolgo je tega? Ena ura? En dan?

Prisluhnila je.

Glasovi so bili tihi, a različni.

Niso bili ženski glasovi, kakor je prvi trenutek mislila: bili so moški glasovi, in sicer glasova dveh mož.

Še tisti mah ju je spoznala. Morala je zbrati vse svoje moči, da ni vztrepetala od groze.

Glasova, ki ju je pravkar spoznala, sta bila glas Altierija in Dandola — njenega moža in njenega očeta!...

Kaj počneta pri njej? V njeni sobi!... Za trenutek jo je prešinila misel, da jo imata za mrtvo. Napravila se je negibno, da je ne bi premagala izkušnja, da se ne bi vzpela in zakričala in ju zapodila iz sobe...

„To traja že pet dni!“ je šepnil Altieri. „Pet dni strahote in smrtno tesnobe...“

„Tak je govorila!“ je rekel Dandolo.

„Da, govorila je in bo še govorila... Kakor hitro se vrne delirij, pripoveduje o zaroti in našteva imena...“

„Moje ime!“ je zajeceljal Dandolo.

„Ne, vsa druga, samo vašega ne.“

Nastala je tišina.

Potem je Leonora začula težak vzdih. Bil je njen oče, ki se je oddehnil od prestanega strahu.

Leonora je zdajci razumela!

Imela je vročico in v deliriju izdajala, kar je vedela. Altieri pa je bil pri njej, da pazi nanjo!... In zdaj očitno zaklinja Dandola, njenega očeta, naj se odloči za nekaj strašnega!

„Morda ne ve,“ je spet povzel Altieri, „morda ne ve, da ste naš... Ali pa se še v deliriju zaveda, da vas, svojega očeta, ne sme izdati...“

„Tak je vse izpripovedala!... Vse razen mojega imena!“

„A če jo kdo sliši!... O, če jo kdo sliši!...“

„Da, vse razen vašega imena!“

„Toliko je gotovo, da tudi vam ne bo prizanešeno, če nas dobe!“

Spet tišina.

Leonora je čutila, kako moža zraven nje trepečeta.

In potem je spet povzel Altieri.

„Delirij jo obide zvečer in ponoči... ta trenutek spi... O, te noči!... Še nekaj takih, ko sem prežal pri vratih z bodalom v roki, pripravljen vsakogar ubiti, če bi kaj slišal, vztrepečoč ob slehernem škripanju stolov in miz, ves v znoju, kadar so se kje odprla kaka vrata... še nekaj takih noči, pa zblaznim... Ne zmorem več, zato sem vas dal poklicati... vas, njenega očeta...“

„Zamenjal vas bom,“ je živahno vzkliknil Dandolo. „Odpočijte se, pa bom jaz pazil namestu vas.“

Toda Altieri je odkimal.

„Ne gre za odpočitek,“ je gluho rekel.

„Za kaj pa potem gre?“ je vprašal Dandolo z glasom, ki je Leonora čutila v njem neznansko tesnobo bitja, ki se krčevito otepa pred bližajočo se katastrofo.

In zdajci je Altieri vzkliknil:

„Ne sme se zgoditi, da bi jo kdo čul!“

„Da,“ je pritrdil Dandolo in si otrl znojno čelo, „ne sme se zgoditi, da bi jo kdo čul!... Nihče je ne sme čuti!... To bi bila najina smrt!... In kakšna smrt!... Na morišču na trgu sv. Marka... ali pa na onem prekletem mostu, na Mostu vzdihov... na kamenitem sedežu, kamor bi naju privezali, da naju med strašnimi mukami usmrte... ali pa bi naju celo obsodili na počasno umiranje od lakote in žeje in mraza... na umiranje na dnu beneških temnic... kakor smo mi obsodili Ro...“

„Tiho!“ je zarenčal Altieri in zgrabil Leonorinega očeta za roko. „Da mi tu nikoli več ne izgovorite tega imena!... Grom in peklo! Če bi ji to ime vrnilo zavest! Če bi se vzpela in nama kriknila v obraz, da naju da vreči tja, kamor smo mi vrgli njenega zaročenca!...“

Težko sopeč in blede ko zid sta moža umolknila.

„Spi!“ je naposled rekel Dandolo.

„Da, spi!“ je zagodrnjal Altieri. „Mirno spi in brez skrbi, in iz tega spanja se mogoče rodi še najina smrt...“

Odvrnil je oči od Leonore in srepo pogledal Dandola.

„Nihče je ne sme čuti,“ je ponovil. „In da se to ne zgodi, je samo eno sredstvo... eno samo...“

HUMOR

Zdravniki in bolniki

„No, zdaj si menda že iz nevarnosti?“

„Še ne čisto — zdravnik je rekel, da bo še enkrat prišel.“

*

„Sijajno, danes pa že mnogo laglje kašljate,“ je menil zdravnik bodreče.

„Ni čuda,“ je žalostno odgovoril bolnik. „Saj sem se vso noč vadil!“

*

Polikarp gre k zdravniku.

„Ali mi ne bi mogli nekaj zapisati, gospod doktor? Veste, imam zelo neprijetno navado: žena pravi, da zmerom spim z odprtimi usti.“

Zdravnik Polikarpa zamišljeno pogleda.

„Hm!“ reče nato. „Ne vem, ali se vam da pomagati. Vaša koža je namreč prekratka, veste, in kadar zaprete oči, se vam usta odpro.“

Moderna hči

„Daj, povej, papa, koliko dobim prav za prav za doto?“

„Za doto? Kako neki? Saj niti ne vem, da bi se bila zaročila!“

„Vidiš, papa, to je zato, ker listov ne bereš!“

Pravi odgovor

„Kaj bi napravil, če bi se zaljubil na prvi pogled?“

„Še enkrat bi pogledal!“

Hladilniki

PREPROST GLINAST HLADILNIK

Poleti bi vsaka gospodinja rada imela hladilnik. Potrebuje ga, da bi spravila v njem razne jedi. V veliki vročini se marsikaj rado pokvari (meso, maslo), dosti je pa takih jedi, ki niso dobre, če niso mrzle. Pomislimo samo na razne pijače!

Zato vam popišemo danes enostaven hladilnik, ki bo gospodinjki dobro služil doma pa tudi na nedeljskih izletih, ko nas solnce pošteno prepeče in komaj čakamo, da bi si s kako hladno pijačo pogasili žejo.

Sistem temelji na izhlapevanju vode. Oglejmo si najprej hladilnik za surovo maslo. V gospodinjstvu nam bo dobro služil.

Naš preprosti hladilnik je glinast. Glini je luknjičava in propuščava voda. Glini upije vlago in jo zaradi izhlapevanja spet izgubi. Pri izhlapevanju se temperatura zniža. Zato se naš glinasti hladilnik ne bo segrel v vročih dneh, če bo moker in na soncu ali pa na prepihu. Napravimo si ga pa takole:

Jed, v našem primeru surovo maslo, denemo v stekleno posodo, to pa v glinasto. Glinasto posodo pokrijemo s tretjo posodo, ki je tudi iz gline in ima obliko zvonca. Paziti moramo, da pride glinasti pokrov v vodo med stekleno in glinasto posodo. Proces hlajenja se bo pričel takoj, ko denemo hladilnik na solnce ali pa na prepih.

ALUMINIJAST HLADILNIK

Vzemimo aluminijasto dozo, kamor smo položili meso, surovo maslo ali kaj podobnega in prevlecimo to posodo z belim bombažnim blagom, ki smo ga prej zmočili. Če denemo zdaj posodo na solnce ali pa na prepih, smo uporabili isti način hlajenja kakor pri glinastem hladilniku, le v nekoliko drugačni obliki. Tak hladilnik lahko vzamemo s seboj na izlete. Kadar se prevleka posuši, jo moramo spet zmočiti.

MRZLE PIJACE NA IZLETIH

S pijačami napravimo podobno. Steklenico, kjer imamo čaj, kavo, mleko, pivo ali vino, ovijemo z mokro cunjjo in jo damo na solnce ali pa na prepih. Pijača bo postala hladna.

Upamo, da smo s temi navodili našim gospodinjstvom ustregli, in da jih bodo tudi uporabljale.

Čiščenje madežev

Kako čistimo madeže od črnila, sadja itd. na volni, svili in drugem barvastem ali nebarvastem blagu

Pri čiščenju sadnih madežev moramo biti zelo previdni. Z mrzlo vodo ne izginejo. Poizkusiti moramo s špiritom. Ostal bo sicer sivkast madež, ki pa bo že po prvem pranju izginil.

Tudi črnilne madeže lahko očistimo. Umazani del obleke je treba najprej v vodi izplakniti. Košček blaga z madežem namočimo v mrzlem lugu. Lug potem postavimo na štedilnik. Ko začne vreti, vzamemo obleko iz lonca in jo še izmenčamo. To lahko poizkusimo pri vsakem pralnem blagu.

Za čiščenje madežev iz barvastega blaga jemljemo sok iz rabarbarovih pecljev. Dobro nam bo služilo tudi milo v luskah.

Citrona je veljala časih kot prvo in najboljšo sredstvo za čiščenje črnilnih madežev. Danes jo uporabljamo samo pri takih vrstah blaga, ki ga ne smemo kuhati, to je pri svili, volni in belem žametju.

Mastne madeže čistimo z bencinom. Tu nastane rad okoli mesta, kjer se je prej nahajal madež, temen krog.

To je posledica raztopljenega prahu. Tudi temu se da pomagati. Madeže moramo drgniti s cunjico, ne pa polivati blago z bencinom. Cunjico moramo obračati, tako da ne drgnemo madežev s tistim delom, ki je že umazan.

Pri svilenem blagu delamo spet drugače. Obleko ali blago z mastnim madežem položimo na nekaj kosov pivnika, tako da je mastna stran obrnjena proti pivniku. Madeže potresemo z magnezijo in pokrijemo spet s pivniki ter nato likamo z vročim likalnikom.

Najhitreje odpravimo madeže iz volnenega blaga. Mastne madeže potresemo z vročo krompirjevo kašo in zdrgnemo z volneno krpico, ki mora biti iste barve kakor blago. Madeži bodo hitro izginili.

Madeže od čokolade in kakava splahnemo v čisti mrzli vodi. Če jih čistimo z milnico, ne bodo tako hitro izginili. Delo torej ni tako težko, le paziti moramo, da ga pravilno opravimo.

Negovanje lepote

(Konec članka, priobčenega v 29. in 30. številki.)

SOBOTA

Zjutraj: Posebna telovadna vaja.

„Sveča“. Lezi na hrbet. Noge s petami in kolena skupaj dvigni navpično. Potem dvigaj prav tako tudi telo. Opiraj se z rokami v boke.

Popoldne: Očesna kopel.

Vzemi dve skodelici. Eno napolni z vročo, drugo pa z mrzlo vodo. Zloženo platneno cunjjo vtakni v vročo vodo, ožmi in položi na veke. Potem napravi prav tako z mrzlo vodo. To izmenjavaj ponovi trikrat. Potem okoli oči mehko osuši s suho cunjjo, da se nežna kožica okoli oči ne razvleče.

Tanko cunjico iz mula pomoči v vazelino ali pa v olje in oprezno namaži majhno ščet, pomoči jo v surovo olje in počasi trepalnice rahlo od spodaj navzgor. Obrvi razmrši in potem zgledaj v letem loku z oljem.

Zvečer: Vroča kopel. Glej sredo!

NEDELJA

Zjutraj: Posebna telovadna vaja.

„Hrbtni lok“. Lezi na hrbet. Z rokami se upri v boke in dvigaj noge, dokler se ne bodo za glavo dotaknile tal. Potem spusti počasi noge v prejšnji položaj.

Popoldne: Kopel za obraz.

Eno posodo napolni z mrzlo, drugo pa z vročo vodo. Vroči vodi dodaj malo boraksa. Umij obraz najprej z vročo, potem pa z mrzlo vodo. To ponovi petkrat in sicer tako, da traja umivanje z vročo vodo dvakrat tako dolgo kakor z mrzlo. Nehaj z mrzlo vodo. Pri otiranju pazi, ker je koža zelo mehka in voljna. Ne smeš je zategovati navzdol, ker sicer nastanejo gube. Potem se namaži z dnevno kremo.

Če še ne veš

Kadar pripravljáš kvas, moraš paziti. Prevročja voda uniči glivice, v premrzli se pa ne morejo razviti. Bolj enostavno je, če kvas zdrobiš in ga zmešaš v testo. Svež kvas spoznaš po tem, da se rad maže.

Mazanje po telesu z oljem, ki se rado vpije v kožo, deluje kakor masaža in hrani telo. Za namazanje vsega telesa nam smeš porabiti več kakor eno veliko žlico olja. Koža postane z mazanjem mehka, zdrava in sveža.

Blondinke naj umivajo lase zmeraj s kamelicami. Nikdar naj se ne maste z oljem, ker bodo sicer lasje potemneli.

Ponoči spi v dobro prezračeni spalnici in če je mogoče tudi pri odprtem oknu. V posteljo pojdi zgodaj. Spočito telo, ki se ponoči prezračuje, ostane dolgo mlado in sveže. Ta svežost se bo poznala pred vsem na obrazu.

Citrone navadno režemo počez in to je narobe. Če jo prerežeš podolgem, bo dala dosti več soka.

Počasi, brez škode za zdravje boš shujšala s skrbno izbrano hrano, kopanjem, telovadbo in globokim dihanjem. Uživaj dosti sadja in solate, ogibaj se mastnega mesa, pečenih jedi, svežega belega kruha, sladkarij, juhe in mastnih obar.

TOPLOTA JEDI

Toplota jedi je za človeško prehrano zelo važna. Izkušstvo nam je že dostikrat pokazalo, da prevroče ali premrzle jedi škodujejo. Nasprotno pa nam pri nekaterih boleznih pravilno temperirana jed pomaga. Pri bruhanju in slabosti dajemo bolniku hladne pijače ali pa led, pri trebušnih boleznih pa pomagajo tople pijače. Dokazano je, da gredo jedi pri 38° C najprej iz želodca, med tem ko leže v njem hladne ali vroče jedi dosti delj.

Krompirjevi cmoki

Potrebščine: 75 dkg kuhane krompirja, 25 dkg belega kruha, 1 zavojček dr. Oetkerjevega pecilnega praška, 4 jajca, nekaj soli.

Priprava: Skorja belega kruha se zreže na kosce in se naglo speče v surovem maslu, sredica pa se zriha. Potem se dodajo jajca, sol in pecilni prašek. Vse skupaj se zmeša, če pa je testo še premehko, se doda nekaj moke. Cmoki se kuhajo 20 minut v slani vodi.

Žena, moda in svet

BODOČA ANGLEŠKA KRALJICA

Hči Yorškega princa je morda najbolj priljubljeni član angleške kraljeve družine. Princessa Elizabeta bo tudi najbrž dobila angleški prestol, ki ga ne mara noben izmed kraljevih sinov. Mala princesa je razen tega edini član kraljeve družine, ki so ji dali posebno kraljevsko vzgojo. Tako je že zdaj pripravljena, da bo nekoč zasedla starodavni angleški prestol.

NOVA MODA

Pariški modni listi pišejo: „Iglaz za klub je spet v modi. V dolgih letih, ko je bila pozabljena, se ni dosti izpremenila. Slavno „najboljše žensko orožje“ je ostalo pri isti obliki kakor nekoč in služi istemu namenu. Že zdaj dobimo spet ženske, ki nosijo kar po

2 igli. Novost so le umetniško rezljani držaji. Seveda je ta umetnost dostikrat le neokusnost. Za hipermoderne Američanke je namenjena igla, ki ima votel držaj. Vanj skrivajo alkoholne pijače. Držaj odkrijejo in pijejo iz igle likerje ali cocktaile.“ — To je torej poslednji in najneumnejši modni izum. Ženske, ki se takoj oprimejo vsake modne novosti, si ga bodo seveda takoj kupile, one, ki znajo rabiti tudi razum, pa ne.

DVA MILIJONA KIL ŠMINKE

Nedavno je bil v Newyorku velik kongres strokovnjakov za negovanje lepote. Pri tem so ugotovili, da je ameriška industrija lepotil v krizi dosti manj trpela kakor vse druge. V Ameriki so izdali lani za lepotičenje nič manj kakor 750 milijonov dolarjev (okoli 42 milijard dinarjev). Naj-

več so porabili Cold-creme (za 35 milijonov), nadalje 31 milijonov za negovanje zob, 22 milijonov za puder za obraz, 12 milijonov za rdečila in ustnike, 10 milijonov za lasne vode in 8 milijonov za puder za telo. Pravi pojem o količini porabljenih lepotil dobimo, če pomislimo, da je samo šminika tehtala 2 milijona kil.

ŽENSKE ZA MIR

Po zgledu nemških žena, ki so v spomin padlim vojakom postavile cerkev „Kraljici miru“, bodo tudi njihove francoske tovarišice napravile nekaj podobnega. V nekem pariškem predmestju so nedavno postavile temeljni kamen za cerkev, ki se bo imenovala „Notre Dame de la Paix“.

UGRABLJENI KOŽUH

Nekaj čudnega se je pripetilo neki gospe v Breuilu pri Nici. Pri smučanju je odvrгла svoj težki plašč in ga pustila na tleh, tedaj pa se je spustil iz višav orel, zgrabil kožuh in ga na

veliko presenečenje vseh očividcev odnesel. Ko je prestrašena lastnica začela kričati, je orel svoj plen spustil, ker je opazil, da čudna reč, ki je bila podobna živali, ni užitna...

ŽENSKA — MESTNI FIZIK

London je prvo mesto, kjer je ženska postala mestni fizik: Gospodična dr. Lambert, ki je že nekaj let delovala z velikim uspehom. Upravlja mora skoraj 100 bolnišnic s 75.000 posteljami in 26.000 bolniškega osebja. Proračun izdatkov vseh teh bolnic znaša milijardo in četrt dinarjev.

ŽENSKE — MORNARJI

Na Švedskem je štiri tisoč žensk v mornarski službi. Niso samo kuharice in postrežnice, ampak tudi kapitanke in krmarke.

SLEPA STENOTIPISTKA

Pri nekem tekmovanju v hitrostnem pisanju na pisalni stroj je zmaga slepa strojepiska Hilda Haberland, čeprav je bilo 3000 tekmovalek.

Kaj je z Greto Garbo?

Senzacionalne vesti ameriškega tiska o nordijski sfinji. — Milijski angažman ali beg od filma?

V poslednjem času krožijo po naših listih najrazličnejše vesti o Greti Garbo. Vzrok je v glavnem v tem, da je evropsko časopisje navezalo samo na ameriška poročila, ki so znana, da jim je le za senzacije, za točnost pa zelo malo.

Po neki vesti se je Greta Garbo za zmeraj poslovila od filma. To vest smo že slišali in brali sto in stokrat, zdaj

Jenny Jugo (Foto Paramount)

pa je baže popolnoma resnična. Greta Garbo se je — spet baže — vkrcala na ladjo in je namenjena v svojo švedsko domovino, kjer bo — spet baže — ostala pri svoji materi in se

ne bo več vrnila k filmu, še manj pa v Ameriko.

Po drugi vesti pa je podpisala Greta Garbo za novo sezono pogodbo z Metrom. Po tej pogodbi so ji — baže — zvišali plačo s 6000 dolarjev na 12.000. Če je to resnica, je ta vest senzacija prve vrste, ker bi bila Greta Garbo edina igralka, ki so ji letos zvišali plačo in še tako visoko, medtem ko so vsem drugim igralcem znižali prejemke za 20—40 odstotkov.

Kakor poročajo, je pogodba podpisana za tri leta in bi po njej imela Greta Garbo vrtoglavo visoko letno plačo 35 milijonov dinarjev.

SVETISLAV PETROVIĆ SE JE OŽENIL

Jugoslovan Svetislav Petrović, ki je dosegel v filmu že lepo ime, in ki smo ga že večkrat videli na platnu, se je prejšnji mesec oženil. Kakor poročajo listi, je naš rojak vzel dekle iz neke male češkoslovaške vasi. Poroke so se udeležili le njegovi najbližji prijatelji. O mladi gospe — naj vam povemo, da je to Friedl Schuster, ki je igrala z njim v filmu „Viktorija in njen huzar“ — pišejo, da je zelo mlada in lepa. Razen tega je jako dobra igralka in učenka Reinhardta.

Ker je Svetislav Petrović med ženskim svetom zelo priljubljen, bo za-

radi te poroke zajokalo mnogo oči. Mnogo deklet bo zavzdihnilo in dosti nad bo pokopanih.

GROBNICA RUDOLFA VALENTINA NA PRODAJ

Vest, ki prihaja čez ocean, je prav ameriška. Grobnica nekdanjega ljubljence ženskih src, Rudolfa Valentina, bo prodana. Pokopali so ga namreč v eni izmed šestih grobnic, ki so bile last pokojne gospe Mathisove. Njen mož, ki je zdaj lastnik grobnic, je sklenil da jih proda. Tako bosta prodana Rudolf Valentino in gospa Mathisova. Ameriški konec bi bil zdaj, da kakšna Američanka kupi grob Rudolfa Valentina...

Ufa v letu 1932-33

Konec s 7. strani

ka se mora zaradi ljudi zvezati z drugo žensko. Ko pa vidi veliko ljubezen nezakonske matere do otroka, ga to tako gane, da se vrne k njej, svoji življenjski tovarišici. Glavno vlogo je dobila Tony van Eyck.

„Trajni kodri“ so film, ki nam dosti obljublja. Glavni vlogi igrata Renate Müller in Otto Walburg.

Zabaval vas bo tudi Heinz Rühman v filmu „Vojna s šampanjcem“, kjer boste čuli pesen „Wein, Weib, Gesang“ („Vino, ženske, petje“).

„Strel ob zori“ je izrazito kriminalen film, kjer vidimo boj med policijo in tolpo prebrisanih hotelskih in zlatarskih vlomilcev. Film je izdelan tako, da vidimo v njem vse nevarne naloge, ki jih ima policija pri izvrševanju svojih vsakdanjih dolžnosti. Glavni

vlogi igrata Karl Ludwig Diehl in nova igralka Ery Bos.

Naslednji kriminalni film, „Zvezda iz Valencije“, nam kaže boj med policijo in trgovci z belim blagom. Glavno vlogo igrata Käthe von Nagy in Wolf Albach-Retty. Manuskripta za ta dva kriminalna filma sta napisala kriminalna strokovnjaka Rudolf Katscher in Egon Eys.

Izrazito sporten in sicer kolesarski film je „Prekrižan račun“ s Heinzem Rühmannom in Fritzem Kampersom.

„Vrata se odpirajo“, se imenuje film, ki nam kaže tragiko in težave življenja. Film je skoraj kriminalne vsebine.

Iz madžarskega narodnega življenja je film „Pusta žari“, kjer igra Rose Barsony.

Pustolovski film „Past“ režira Joe May. Glavno vlogo je dobila Brigita Helm.

Nekaj podobnega je „Poslednje dejanje“ v režiji Karla Hartha. Tudi tu igra glavno vlogo Brigita Helm.

Ob koncu naj omenimo še filmsko opero „Barkarola“. Glavno vlogo poje slovit tenorist Jan Kiepura. Film je režiral Carmine Gallone. „Barkarola“ bo posebna filmska glasbena atrakcija.

Filmi, ki jih je Ufa napravila za leto 1932/33, pridejo kmalu v naše kine. Utegne se zgoditi, da bomo izmed naštetih videli le nekatere, ali pa iste pod drugim imenom. Naslov filma naposled ne pomeni še vse in zato tudi filmska podjetja naslove rada izpreminjajo.

Brez dvoma se Ufa zelo trudi in pokazala je tudi to pot, da ji je mnogo do tega, da bi si s svojo produkcijo zagotovila čim več odjemalcev po deželah in kinah, kjer so že doslej predvajali z uspehom njene filme, pa tudi tam, kjer njeni filmi doslej še niso bili znani.

Kako so ti filmi uspeli, bo odločalo občinstvo, ki jih bo gledalo.

ONEVNO SVEŽE PRAŽENA KAVA

MOTOH KAVA

KLIFARNA

VOŠNIKOV TRG 11

Gramofonske plošče od Din 20.-

prodaja „**ŠLAGER**“, Aleksandrova 4

pasaža palača „**Viktorije**“.

KLIFARNA

KLIFARNA ST. DEU

LJUBLJANA BALMUTINOVA

Znižali smo cene

vsem čevljem domačega in tuje izvora za gospode in dame. Oglejte si naše blago in izbiro, predno kaj kupite.

A. ŽIBERT

trgovina s čevlji

LJUBLJANA

Prešernova ulica.

Kupujte domače izdelke jugoslovanske tvornice

Dr. A. Oetkerja

Dr. Oetker

ZMES ZA SARTELJ

Da ne pozabim!

Še danes moram poslati naročnino za „Družinski Tednik Roman“.

KLEIN

LJUBLJANA

WOLFOVA ULICA ŠT. 4

Telefon št. 33-89

OKVIRJI, SLIKE, OGLEDALA, STEKLO, PORCELAN

RUFF čokolada = **veselje**

bonboni = **vsake družine**

BUDDHA

čajne mešanice so najboljše

TEA IMPORT

Ljubljana, Večna pot 5

Telefon št. 2626

Brzjavljivi Timport

Gramofoni in gramofonske plošče se kupijo najboljše in v največji izbiri pri

JUGOSPORT

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta št. 34

Šartelj!

Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj, 1/4 litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gosto teče z žlice. Peci ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. OETKERJEVE

špecialitete se dobijo v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

Dr. OETKER, MARIBOR.